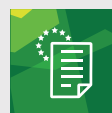

Posebno poročilo

Sistemi Komisije za izterjavo nepravilnih odhodkov EU

Izterjalo bi se lahko več in hitreje

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Vsebina

	Odstavek
Povzetek	I–VII
Uvod	01–18
Izterjava nepravilnih odhodkov od prejemnikov sredstev EU	01–06
Sistemi za evidentiranje nepravilnih odhodkov in zneskov, ki jih je treba izterjati	07–09
Vloge in odgovornosti	10–14
Komisija, nacionalni organi in izvajalski partnerji	10–12
Evropski urad za boj proti goljufijam – OLAF	13
Evropsko javno tožilstvo – EJT	14
Objavljene informacije o nepravilnih odhodkih in izterjavah	15–18
Obseg revizije in revizijski pristop	19–24
Opažanja	25–72
Komisija nepravilne odhodke v okviru neposrednega in posrednega upravljanja evidentira natančno in hitro, v procesu izterjave pa so velike zamude	25–49
Komisija evidentira nepravilne odhodke natančno in hitro	25–28
Komisija potencialno sistemskih nepravilnih odhodkov na področju zunanjih ukrepov ne preučuje na enak način kot tiste na področju notranjih politik	29–31
Pri izterjavi nepravilnih odhodkov v okviru neposrednega in posrednega upravljanja so velike zamude	32–46
Na odpovedi izterjave dolgov vplivajo zamude v postopku izterjave in solventnost dolžnikov	47–49
Komisija spremlja sisteme držav članic za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov v okviru deljenega upravljanja, če ti odhodki vplivajo na proračun EU	50–63
Pri kmetijskih skladih Komisija spremlja sisteme držav članic za izterjavo, saj izterjave vplivajo na proračun EU	51–57
Na področju kohezije Komisija ne spremlja sistemov držav članic za izterjavo, ker so nepravilni odhodki umaknjeni in ne vplivajo na proračun EU	58–63

Podatki o nepravilnih odhodkih, ki jih objavlja Komisija, niso vedno popolni in usklajeni 64–72

Objavljeni podatki o nepravilnih odhodkih in popravni ukrepi niso vedno popolni 65–68

Podatki o izterjavah niso vedno usklajeni 69–72

Zaključki in priporočila 73–79

Priloge

Priloga I – Sistemi za odkrivanje in evidentiranje nepravilnih odhodkov in poročanje o njih ter popravni ukrepi za izbrane programe EU

Priloga II – Sistemi Evropske komisije za odkrivanje nepravilnih odhodkov in izvajanje popravni ukrepov v okviru neposrednega in posrednega upravljanja

Priloga III – Sistemi držav članic za odkrivanje nepravilnih odhodkov in izvajanje popravni ukrepov v okviru deljenega upravljanja

Priloga IV – Stopnje izterjave nepravilnih odhodkov za izbrane generalne direktorate Komisije

Priloga V – Izterjave Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada od upravičencev za primere, odkrite od leta 2007

Kratice

Glosar

Odgovori Komisije

Časovnica

Revizijska ekipa

Povzetek

I Izterjava nepravilnih odhodkov od upravičencev do sredstev EU je eden ključnih elementov sistemov EU za notranjo kontrolo, saj naj bi ščitila finančne interese EU, prejemnike sredstev pa odvrčala od nepravilnih dejavnosti v prihodnosti. V obdobju 2014–2022 so nepravilni odhodki, o katerih je poročala Komisija, znašali 14 milijard EUR.

II Namen te revizije je bil oceniti, ali so sistemi Komisije za upravljanje in spremljanje nepravilnih odhodkov upravičencev do sredstev EU učinkoviti. Odgovornosti Komisije na tem področju se razlikujejo glede na način upravljanja in področje politike proračuna EU. Pri deljenem upravljanju Komisija odgovornost za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov prenese na države članice, vendar ohrani končno odgovornost. Sodišče želi s to revizijo prispevati h krepitvi zaščite finančnih interesov EU in razvoju učinkovitih sistemov za izterjavo nepravilnih odhodkov od prejemnikov sredstev EU.

III Sodišče je ugotovilo, da so sistemi Komisije za upravljanje in spremljanje nepravilnih odhodkov upravičencev do sredstev EU delno učinkoviti.

IV Pri neposrednem in posrednem upravljanju Komisija zagotavlja natančno in hitro evidentiranje nepravilnih odhodkov, vendar njihova izterjava traja predolgo. Nadaljnje ukrepanje Komisije v zvezi s potencialno sistemskimi nepravilnimi odhodki na področju zunanjih ukrepov se razlikuje od tistega na področju notranjih politik. Odpisani dolgovi običajno vključujejo dolžnike, ki so bili finančno šibki ali pa v državah, kjer Komisija dolgovi ni mogla izterjati prek lokalnih sodišč.

V Pri deljenem upravljanju so za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov v prvi vrsti odgovorne države članice; v kmetijstvu Komisija spremlja njihove sisteme. Sodišče je ugotovilo, da so stopnje izterjave na ravni upravičencev pri Evropskem kmetijskem jamstvenem skladu (EKJS) na splošno nižje kot pri neposrednem in posrednem upravljanju ter da se od leta 2006 niso izboljšale. Ugotovilo je tudi, da med državami članicami obstajajo znatne razlike v stopnjah izterjave in odpisov dolgov. Poleg tega SKP za obdobje 2023–2027 ne vključuje več spodbude za države članice, ki jo je Komisija uvedla leta 2006 in na podlagi katere naj bi države hitreje izterjale dolgove. Glede na te okoliščine samo spremljanje, ki ga izvaja Komisija, morda ne bo zadostovalo za zagotovitev učinkovitega delovanja sistemov držav članic za izterjavo. Na področju kohezije je proračun EU zaščiten tako, da države članice nepravilne zneske umaknejo iz potrjenih odhodkov. Komisija ne spremlja, v kakšnem obsegu države članice od upravičencev izterjajo umaknjene nepravilne odhodke. Izterjava nepravilnih zneskov je eno ključnih orodij za odvratanje upravičencev od nadaljnjih nepravilnosti in zmanjšanje tveganja za ugled EU.

VI Poleg tega je uporabnost informacij, ki jih Komisija zagotovi o nepravilnih odhodkih in naknadnih popravniških ukrepih, omejena, ker te niso vedno popolne in usklajene predstavljene.

VII Sodišče Komisiji priporoča, naj:

- preuči finančne posledice sistemskih nepravilnosti na področju zunanjih ukrepov,
- izboljša načrtovanje revizijskega dela na področju zunanjih ukrepov, da se skrajša čas, potreben za ugotovitev, ali so odhodki nepravilni,
- oceni potrebo po dodatnih spodbudah za države članice, da se izboljšajo stopnje izterjave nepravilnih odhodkov v kmetijstvu,
- zagotovi popolne informacije o ugotovljenih nepravilnih odhodkih in sprejetih popravniških ukrepih.

Uvod

Izterjava nepravilnih odhodkov od prejemnikov sredstev EU

01 V skladu s členom 325(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) si EU in države članice delijo odgovornost za zaščito finančnih interesov Unije pred goljufijami in vsemi drugimi nepravilnostmi. Nepravilnost je opredeljena kot kakršna koli kršitev določbe pogodbe ali predpisa EU, ki je posledica dejanja ali opustitve dejanja in ki povzroči ali bi lahko povzročila škodo za proračun EU¹. Če nepravilnost vpliva na odhodke, evidentirane v proračunu EU, so to nepravilni odhodki.

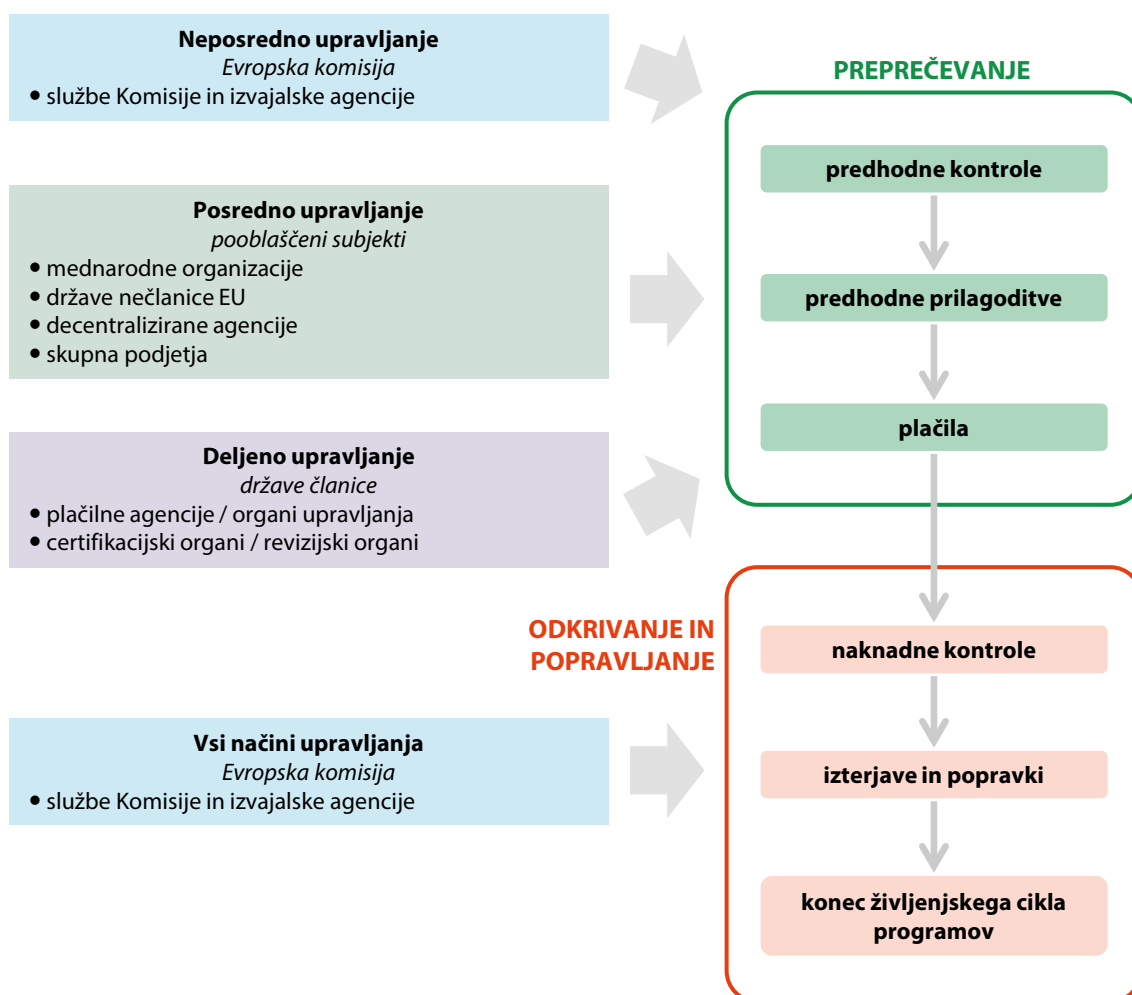
02 Komisija in države članice morajo uvesti notranje kontrole za zaščito proračuna EU pred nepravilnimi odhodki². Izvajajo predhodne preglede pred odobritvijo in plačilom finančnih operacij, da bi preprečile sprejetje nepravilnih odhodkov, ter naknadne preglede po odobritvi in plačilu operacij, da bi odkrile in popravile nepravilne odhodke, če preprečevanje ni bilo uspešno³. Na *sliki 1* je prikazan večletni cikel kontrol, ki jih Komisija izvaja za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnih odhodkov.

¹ Člen 1(2) Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti.

² Člena 36 in 63 finančne uredbe.

³ Prav tam, člena 63 in 202.

Slika 1 – Večletni cikel kontrol, ki jih Komisija izvaja za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnih odhodkov

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi letnega poročila Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022, zvezek II, priloga 2, str. 51

03 Če se pri naknadnih pregledih odkrijejo nepravilni odhodki, se za zaščito finančnih interesov EU uporabljata predvsem dva ukrepa:

- o neposredna izterjava od upravičenca, ki je storil nepravilnost⁴, ali
- o finančni popravek, naložen državi članici, ki je financirala nepravilne odhodke, da bi se ti nadomestili⁵.

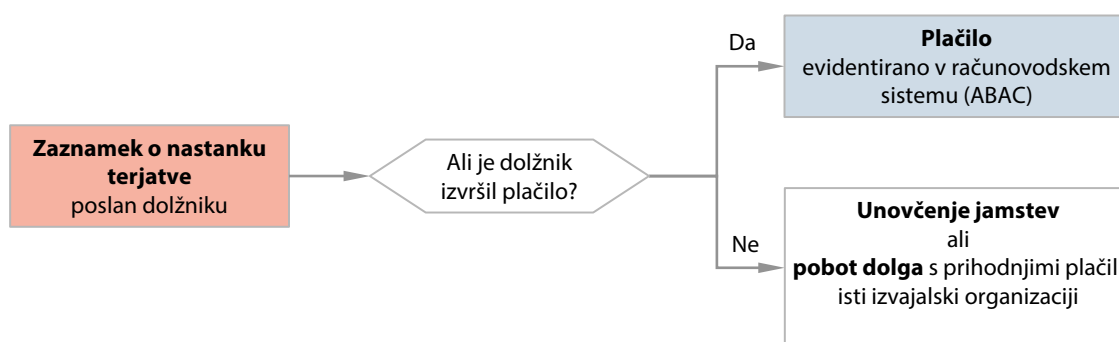
⁴ Prav tam, člen 63(2) in člen 202(2).

⁵ Prav tam, člen 101(8).

04 Za namene te revizije „izterjava“ pomeni ukrep za zaščito finančnih interesov EU z zahtevo po povračilu dela ali vseh zneskov, izplačanih izvajalski organizaciji ali upravičencu projekta ali programa, ki se financira s sredstvi EU, ker ta organizacija ali upravičenec ni upošteval zahtev EU v zvezi s financiranjem. Izvajalske organizacije so upravičenke do sredstev EU, ki končnim prejemnikom zagotavljajo blago in/ali storitve in so odgovorne, če ne izpolnjujejo pogojev iz svojih pogodb ali sporazumov.

05 Organizacije, ki so odgovorne za upravljanje programa ali projekta, financiranega s sredstvi EU (Komisija v okviru neposrednega upravljanja, partnerske organizacije ali drugi organi znotraj in zunaj EU v okviru posrednega upravljanja ter nacionalni organi v okviru deljenega upravljanja), lahko dolgovane zneske od upravičencev izterjajo na dva načina, kot je prikazano na [sliki 2](#).

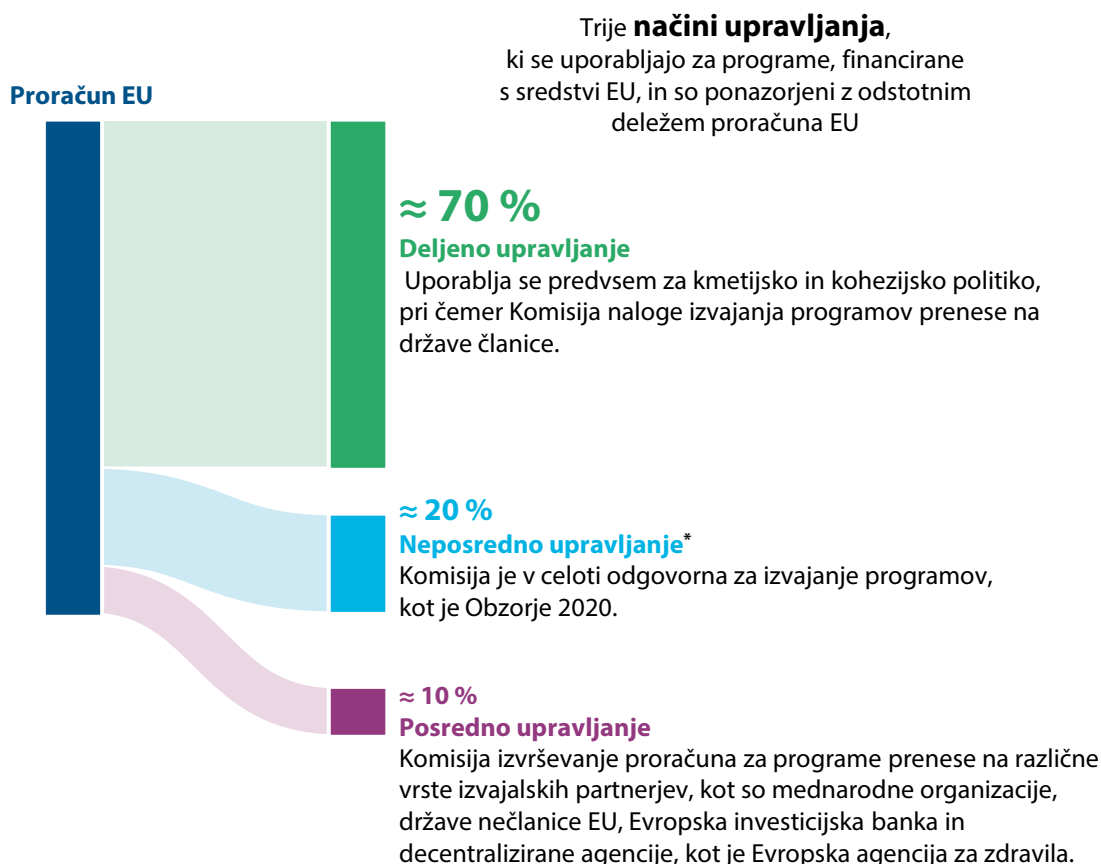
Slika 2 – Izterjava dolgovanih zneskov

Vir: Evropsko računsko sodišče

06 Postopki za izterjavo nepravilnih odhodkov od upravičencev so odvisni od vrste upravljanja in področja politike proračuna EU. Podrobnejša razlaga postopkov kontrole in izterjave za posamezna glavna področja politik je na voljo v [prilogah I do III](#). Na [sliki 3](#) so ponazorjene tri vrste upravljanja, ki se uporabljajo za programe, financirane s sredstvi EU.

Slika 3 – Načini upravljanja

* Neposredno upravljanje ne vključuje financiranja iz mehanizma za okrevanje in odpornost.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi člena 62 [finančne uredbe](https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_sl) in spletne strani https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_sl

Sistemi za evidentiranje nepravilnih odhodkov in zneskov, ki jih je treba izterjati

07 Komisija evidentira nepravilne odhodke, ki jih odkrije ali o katerih je obveščena v okviru neposrednega in posrednega upravljanja, v lokalnih podatkovnih zbirkah za upravljanje revizij. Te vključujejo revizijski modul, ki se uporablja za zunanje ukrepe, in sistem AUDEX za generalne direktorate za raziskave, ki se uporablja za notranje politike.

08 Ko so posledice nepravilnih odhodkov ugotovljene, Komisija v svojem računovodskem sistemu ABAC s funkcijo „*Recovery Context*“ evidentira vse zneske, ki jih je treba izterjati. Ta funkcija se uporablja predvsem za področja politik v okviru neposrednega in posrednega upravljanja, saj so v okviru deljenega upravljanja države članice odgovorne za izterjave od upravičencev, evidentiranje izterjav v nacionalnih knjigah terjatev in po potrebi redno sporočanje podatkov Komisiji.

09 Države članice in države kandidatke za članstvo v EU morajo skladno z zakonodajo EU uporabljati sistem za upravljanje nepravilnosti, ki ga v imenu Komisije upravlja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF). V njem evidentirajo primere nepravilnih odhodkov (vključno z domnevnimi in ugotovljenimi goljufijami), ki so jih odkrile in ki vključujejo več kot 10 000 EUR sredstev EU⁶. To je namenjeno analizi tveganja in ne nadaljnjemu ukrepanju v zvezi z izterjavami.

Vloge in odgovornosti

Komisija, nacionalni organi in izvajalski partnerji

10 V okviru neposrednega upravljanja so generalni direktorati Komisije, ki upravljajo programe ali nepovratna sredstva, ki jih financira EU, odgovorni za izvajanje pregledov in izterjavo odkritih nepravilnih odhodkov. GD BUDG zagotavlja smernice in podporo med procesom izterjave.

11 V okviru posrednega upravljanja bi morali izvajalski partnerji zagotoviti enako raven zaščite sredstev EU, kot jo Komisija zagotavlja v okviru neposrednega upravljanja. Odgovorni so za izvajanje pregledov in izterjavo nepravilnih odhodkov od upravičencev. Če se pri preverjanju finančnih poročil, predloženih Komisiji, odkrijejo nepravilni odhodki, Komisija zahteva, da izvajalski partnerji vrnejo sredstva EU, izvajalski partnerji pa nato po potrebi zahtevajo, da jim sredstva vrnejo končni upravičenci.

⁶ Zakonodajni akti, ki določajo poročanje o nepravilnih odhodkih in uporabo sistema za upravljanje nepravilnosti, so navedeni na [spletišču urada OLAF](#).

12 Pri deljenem upravljanju so za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov odgovorne države članice, Komisija pa ima končno odgovornost za zagotovilo o sistemu, ki so ga države članice vzpostavile za upravljanje sredstev. Organi držav članic so v prvi vrsti odgovorni za izvajanje pregledov in izterjavo nepravilnih odhodkov neposredno od upravičencev. O rezultatih svojih pregledov porabe sredstev EU letno poročajo Komisiji. Komisija izvaja revizije za oceno učinkovitosti sistemov držav članic in lahko naloži finančne popravke, če odkrije slabosti, ki bi lahko vplivale na proračun EU.

Evropski urad za boj proti goljufijam – OLAF

13 Urad OLAF preiskuje domnevne primere nepravilnih odhodkov, ki so posledica goljufij, in drugih nepravilnih odhodkov, nato pa svoja poročila o preiskavah pošlje zadevnim institucijam EU ali organom držav članic. Lahko tudi priporoči, katere disciplinske, upravne in finančne ukrepe ter sodne postopke bi bilo treba uvesti. Urad OLAF v svojih finančnih priporočilih ustrezne organe EU ali nacionalne organe pozove, naj izterjajo sredstva EU, na katera so vplivali nepravilni odhodki, ki so posledica goljufij, ali drugi nepravilni odhodki.

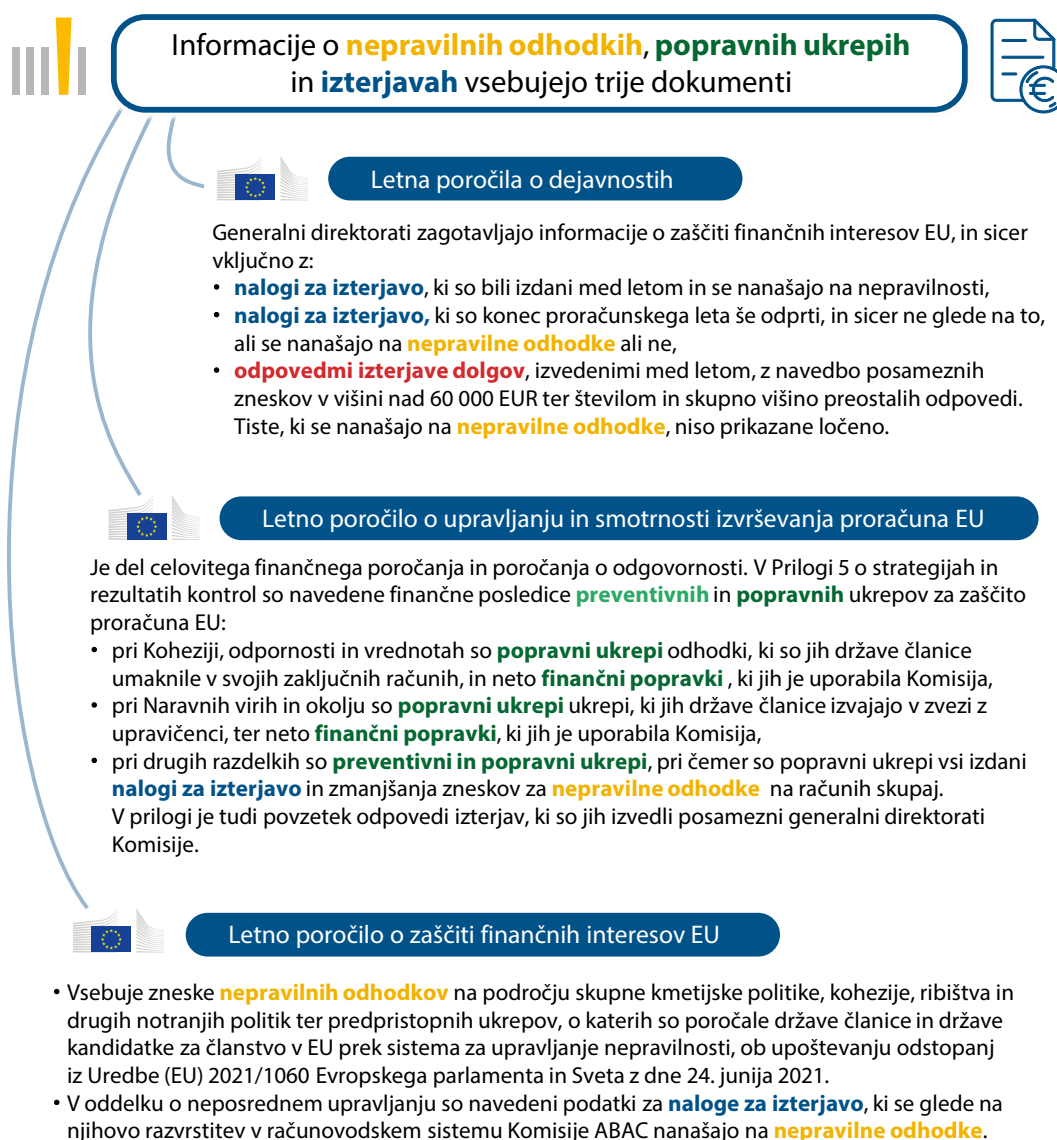
Evropsko javno tožilstvo – EJT

14 Evropsko javno tožilstvo, ki je bilo ustanovljeno leta 2017, je glede na opredelitev v direktivi o zaščiti finančnih interesov in [Uredbi Sveta \(EU\) 2017/1939](#) neodvisen organ EU, pristojen za preiskovanje, pregon in obtožbo storilcev kaznivih dejanj, ki škodijo proračunu EU, kot so goljufije, korupcija ali hude čezmejne goljufije na področju DDV. Delovati je začelo junija 2021. Ko Evropsko javno tožilstvo začne preiskavo na podlagi informacij, ki jih predloži Komisija, mora v skladu s [sporazumom o sodelovanju](#), sklenjenim med Komisijo in Evropskim javnim tožilstvom, o tem obvestiti Komisijo in ji zagotoviti dovolj informacij za sprejetje popravniških ukrepov, kot je izterjava nepravilno izplačanih sredstev.

Objavljene informacije o nepravilnih odhodkih in izterjavah

15 Na *sliki 4* so navedeni dokumenti, ki jih objavlja Komisija in ki vsebujejo informacije o nepravilnih odhodkih, popravnih ukrepih in izterjavah nepravilnih odhodkov.

Slika 4 – Dokumenti o nepravilnih odhodkih in izterjavah, ki jih objavlja Komisija

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi letnih poročil o dejavnostih, letnih poročil o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU ter poročil o zaščiti finančnih interesov EU, ki jih je objavila Komisija

16 V oddelku 5.4 priloge 5 k letnemu poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022 so navedeni zneski nepravilnih odhodkov za izterjavo od upravičencev, ki so bili odkriti in povrnjeni ali jih je treba povrniti v proračun EU (glej *tabelo 1*).

Tabela 1 – Poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU – sporočene terjatve na podlagi nalogov za izterjavo, izdanih za nepravilne odhodke v letih 2021 in 2022 (v milijonih EUR)

Razdelek večletnega finančnega okvira	Izterjave 2021	Izterjave 2022
Enotni trg, inovacije in digitalno	19	27
Kohezija, odpornost in vrednote	Ni relevantno *	Ni relevantno *
Naravni viri in okolje	191 *, **	220 *, **
Migracije in upravljanje meja	1 *	1 *
Varnost in obramba	0	0
Sosedstvo in svet	21	16
Evropska javna uprava	0	1

* Brez popravkov, ki jih je Komisija uporabila za države članice. Na področju kohezije se odhodki, ki so jih države članice neposredno umaknile, sporočajo v letnem poročilu o dejavnostih in letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU.

** Ta znesek je bil povrnjen v proračun EU poleg 118 milijonov EUR (244 milijonov EUR v letu 2021), ki so jih države članice ponovno porabile.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi preventivnih in popravnih ukrepov iz oddelka 5.4 letnih poročil o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leti 2022 in 2021

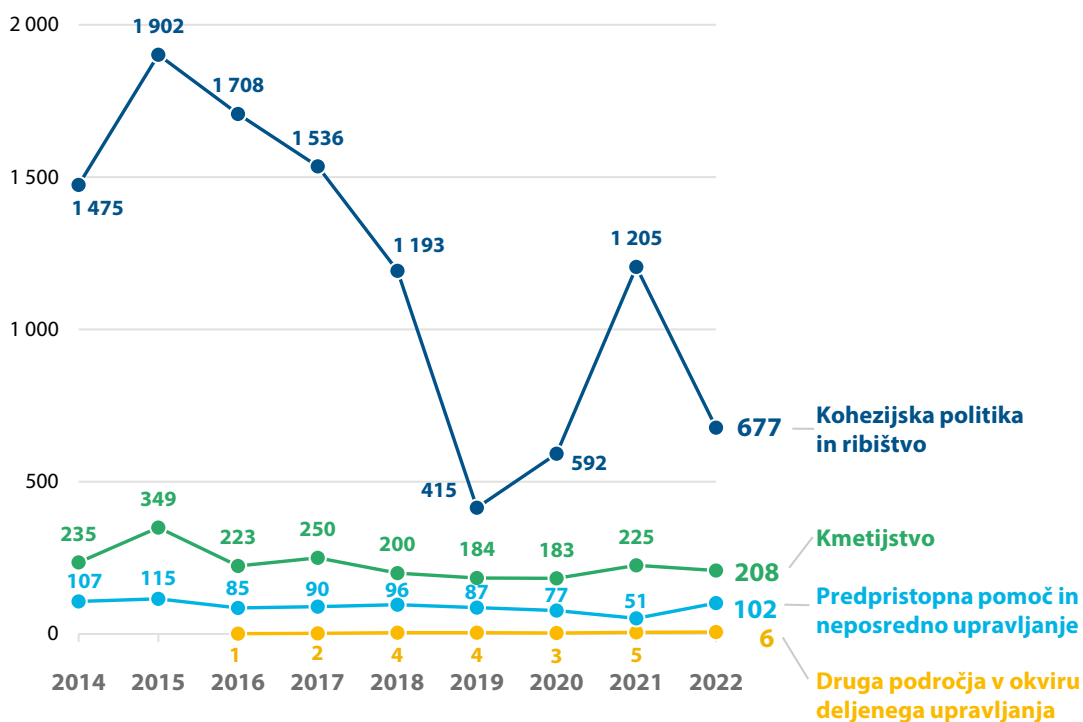
17 Komisija v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU navede tudi skupni znesek terjatev, ki so jih posamezni generalni direktorati odpovedali⁷. Komisija je leta 2023 poročala, da je leta 2022 odpovedala izterjavo dolgov v skupnem znesku 40 milijonov EUR⁸ (31 milijonov EUR v letu 2021). Številke se nanašajo na odpoved izterjave vseh vrst dolgov, ne le nepravilnih odhodkov.

⁷ V skladu s členom 101(5) finančne uredbe.

⁸ *Annual Management and Performance Report 2022*, priloga 9.

18 Skupni znesek nepravilnih odhodkov (tistih, ki so posledica goljufij, in drugih) v zvezi s proračunom EU za obdobje 2014–2022, sporočenih v poročilih o zaščiti finančnih interesov EU, je znašal 14 milijard EUR. To vključuje 10,7 milijarde EUR za kohezijsko politiko in ribištvo, pri katerih morajo države članice nepravilne odhodke umakniti takoj, ko so odkriti, da ne bi vplivali na proračun EU. Na [sliki 5](#) je prikaz zneskov po področjih politik in letih.

Slika 5 – Sporočeni nepravilni odhodki za obdobje 2014–2022 (v milijonih EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov urada OLAF

Obseg revizije in revizijski pristop

19 Namen revizije je bil oceniti, ali so sistemi Komisije za upravljanje izterjave nepravilnih odhodkov upravičencev do sredstev EU učinkoviti. Sodišče je zajelo programe EU iz obdobja 2014–2020 z največjim obsegom izterjav v okviru neposrednega, posrednega in deljenega upravljanja na področjih notranjih politik, zunanjih ukrepov ter kohezijske politike in kmetijstva.

20 Pri neposrednem in posrednem upravljanju, pri katerem je Komisija odgovorna za odkrivanje in evidentiranje nepravilnih odhodkov ter nato za izterjavo sredstev, je Sodišče ocenilo učinkovitost njenih sistemov. Revizija je bila osredotočena predvsem na to. Pri deljenem upravljanju so države članice na podlagi uredb odgovorne za izterjavo nepravilno porabljenih sredstev, vendar ima Komisija končno odgovornost za zagotovilo. Ker je bila revizija osredotočena na Komisijo, je Sodišče za to področje ocenilo, ali spremljanje, ki ga izvaja Komisija, zagotavlja učinkovitost sistemov držav članic. Poleg tega je Sodišče za vse načine upravljanja ocenilo, ali Komisija v svojih ključnih dokumentih o odgovornosti, ki jih objavlja, ustrezno poroča o nepravilnih odhodkih in izterjavah.

21 Revizijsko delo je vključevalo GD BUDG in najrelevantnejše generalne direktorate v smislu zneskov izterjav, navedenih v njihovih letnih poročilih o dejavnostih za leto 2021 (GD CONNECT in GD RTD za notranje politike ter GD INTPA in GD NEAR za zunanje ukrepe), ter vodilna generalna direktorata za deljeno upravljanje (GD REGIO in GD EMPL za kohezijsko politiko ter GD AGRI za kmetijstvo).

22 Revizija ni zajemala:

- o izterjav neporabljenih sredstev, ki se večinoma nanašajo na predfinanciranje (ki niso odhodki), pri čemer se sredstva izterjajo, ker niso bila porabljena (in ne zato, ker bi bili odhodki nepravilni),
- o finančnih popravkov na področju kmetijstva in kohezije, ki jih Komisija uporablja za države članice, ali umike zneskov, ki jih izvedejo organi držav članic, ker je Sodišče to vprašanje obravnavalo v prejšnjih posebnih poročilih⁹,

⁹ Posebno poročilo 08/2011 in Posebno poročilo 04/2017 in Posebno poročilo 14/2022.

- o sistemov držav članic za izterjavo nepravilnih odhodkov v programih na področju kohezije in razvoja podeželja, ker se je Sodišče osredotočilo na preglede, ki jih Komisija izvaja za spremljanje učinkovitosti sistemov držav članic za izterjavo,
- o mehanizma za okrevanje in odpornost, ker je Sodišče že objavilo posebno poročilo o zasnovi sistemov Komisije za zaščito finančnih interesov EU¹⁰, v letu 2024 pa namerava objaviti še posebno poročilo o kontrolnih sistemih držav članic za mehanizem za okrevanje in odpornost.

23 Sodišče je za to revizijo zbralo dokaze iz različnih virov, med katerimi so:

- o pregled sistemov, ki se uporabljajo za odkrivanje, evidentiranje in nato izterjavo nepravilnih odhodkov od upravičencev,
- o analiza podatkov iz upravljalne podatkovne zbirke iz sistema ABAC, ki ga uporablja Komisija, o izterjanih, še neporavnanih in odpisanih zneskih izterjav med letoma 2014 in 2022, da bi se primerjala uspešnost Komisije na različnih področjih,
- o pregledi nadaljnjega ukrepanja v zvezi z vzorcem 144 poročil o revizijah in preverjanjih finančnih poročil o odhodkih, ki jih financira EU (na podlagi višine pregledanih zneskov in z vključitvijo različnih vrst pregledov), vzorcem 75 nalogov za izterjavo od 858, ki so bili odprti konec leta 2021 (na podlagi starosti in višine zneskov), in vzorcem 52 odpovedi nalogov za izterjavo od 113 v letu 2021 (na podlagi višine zneskov), za štiri generalne direktorate, izbrane za neposredno in posredno upravljanje. Kadar je bilo mogoče, so bili v vzorce vključeni primeri urada OLAF in tisti, ki jih je Sodišče prijavilo Komisiji,
- o preučitev informacij o nepravilnih odhodkih in izterjavah v letih 2022 in 2023, ki jih je objavila Komisija (odstavki **15–18**), vključno z uskladitvijo z uporabljenimi viri podatkov, da bi se ocenilo, ali so podatki popolni in usklajeni.

24 Namen tega poročila je prispevati k večji zaščiti finančnih interesov EU in razvoju učinkovitih sistemov za izterjavo nepravilnih odhodkov od upravičencev do sredstev EU.

¹⁰ Posebno poročilo 07/2023.

Opažanja

Komisija nepravilne odhodke v okviru neposrednega in posrednega upravljanja evidentira natančno in hitro, v procesu izterjave pa so velike zamude

Komisija evidentira nepravilne odhodke natančno in hitro

25 Sodišče bi pričakovalo, da sistemi Komisije v okviru neposrednega in posrednega upravljanja zagotavljajo pravilno in hitro evidentiranje nepravilnih odhodkov v ustreznih upravljavskih podatkovnih zbirkah, tako da je mogoče čim prej sprejeti popravne ukrepe. V okviru neposrednega in posrednega upravljanja se sicer določajo in dosegajo različni cilji, vendar so postopki za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov podobni.

26 Operativni generalni direktorati za raziskave in inovacije na proračunskem področju notranjih politik, med katerimi sta tudi GD CONNECT in GD RTD, ki ju je Sodišče izbralo za to revizijo, so ustanovili skupno revizijsko službo za izbor računovodskih izkazov projektov v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, ki jih je treba revidirati. Skupna revizijska služba izvaja naknadne revizije računovodskih izkazov, ki jih opravijo njeni uslužbenci ali uslužbenci zasebnih revizijskih podjetij, najeti na podlagi okvirne pogodbe za izvajanje revizij računovodskih izkazov, ki jih spremlja predstavnik skupne revizijske službe. Skupna revizijska služba skupaj z najetimi revizorji razpravlja o glavnih ugotovitvah z izvajalskimi organizacijami med razčiščevalnim postopkom, po katerem se podrobnosti o odkritih nepravilnih odhodkih, vključno s sistemskimi in/ali ponavljajočimi se nepravilnimi odhodki, samodejno in takoj prenesejo iz revizijske podatkovne zbirke v upravljavsko podatkovno zbirko. Poleg tega analizira druge računovodske izkaze, ki jih predložijo iste izvajalske organizacije in ki lahko prav tako vsebujejo iste sistemske nepravilne odhodke. Zadevni operativni generalni direktorati lahko nato uradno izvedejo dodaten kratek razčiščevalni postopek, pri katerem izvajalsko organizacijo obvestijo o odhodkih, ki so bili zavrjeni.

27 Operativni generalni direktorati in delegacije EU na proračunskem področju zunanjih ukrepov, med katerimi sta tudi GD INTPA in GD NEAR, ki ju je Sodišče izbralo za to revizijo, za najem zasebnih revizijskih podjetij za izvajanje revizij ali preverjanj odhodkov za operacije v okviru neposrednega in posrednega upravljanja uporabljajo okvirni sporazum. Vodje revizijskih nalog so odgovorni za spremljanje njihovega napredka ter za stike med izvajalskimi organizacijami in najetimi revizorji, dokler najeti revizorji Komisiji ne predložijo svojih poročil.

28 Sodišče je na podlagi svojih pregledov vzorca 144 poročil o revizijah in preverjanjih operacij v okviru neposrednega in posrednega upravljanja ugotovilo, da je Komisija nepravilne odhodke v svojih upravljavskih podatkovnih zbirkah evidentirala pravilno in v nekaj dneh po prejemu poročil revizorjev.

Komisija potencialno sistemskih nepravilnih odhodkov na področju zunanjih ukrepov ne preučuje na enak način kot tiste na področju notranjih politik

29 Sodišče bi pričakovalo, da se bodo pri zneskih, evidentiranih kot nepravilni, upoštevale celotne njihove posledice. Za določitev učinka nepravilnih odhodkov sistemske narave so potrebni nadaljnji pregledi.

30 Sodišče je opazilo, da najetim revizorjem v primeru, če se pri zunanjih ukrepih odkrijejo potencialni sistemski nepravilni odhodki, ni treba razširiti vzorcev pregledanih transakcij. Poleg tega Komisija sama ne izvaja nobenih dodatnih pregledov revidiranih odhodkov ali drugih odhodkov, ki jih financira EU in ki vključujejo iste izvajalske organizacije.

31 Komisija in Združeni narodi so sklenili okvirni finančni in upravni sporazum o sodelovanju. Skupni dogovor o uporabi pooblastil za preverjanje odhodkov omejuje velikost vzorcev, ki jih lahko preveritelji izberejo za pregled upravičenosti operacije, ki jo je agencija ZN upravljala s sredstvi EU¹¹. V **okviru 1** je ponazorjeno, kako obstoječi okvir omejuje odkrivanje sistemskih nepravilnih odhodkov in njihovo naknadno izterjavo.

Okvir 1

Omejitve v zvezi z odkritimi sistemskimi nepravilnimi odhodki

Revizor je preveril odhodke, ki jih je prijavila agencija ZN v okviru sporazuma o prispevku, sklenjenega z EU. Poročal je, da je bilo 19,2 % vzorca, izbranega v skladu z okvirnim finančnim in upravnim sporazumom, neupravičenega, in ugotovil, da so bile napake vseobsegajoče. Revizor ni mogel izvesti nadaljnjih pregledov za potrditev sistemske narave nepravilnih odhodkov, Komisija pa je izterjala le nepravilne odhodke, ki so bili odkriti v omejenem vzorcu, ki je bil pregledan.

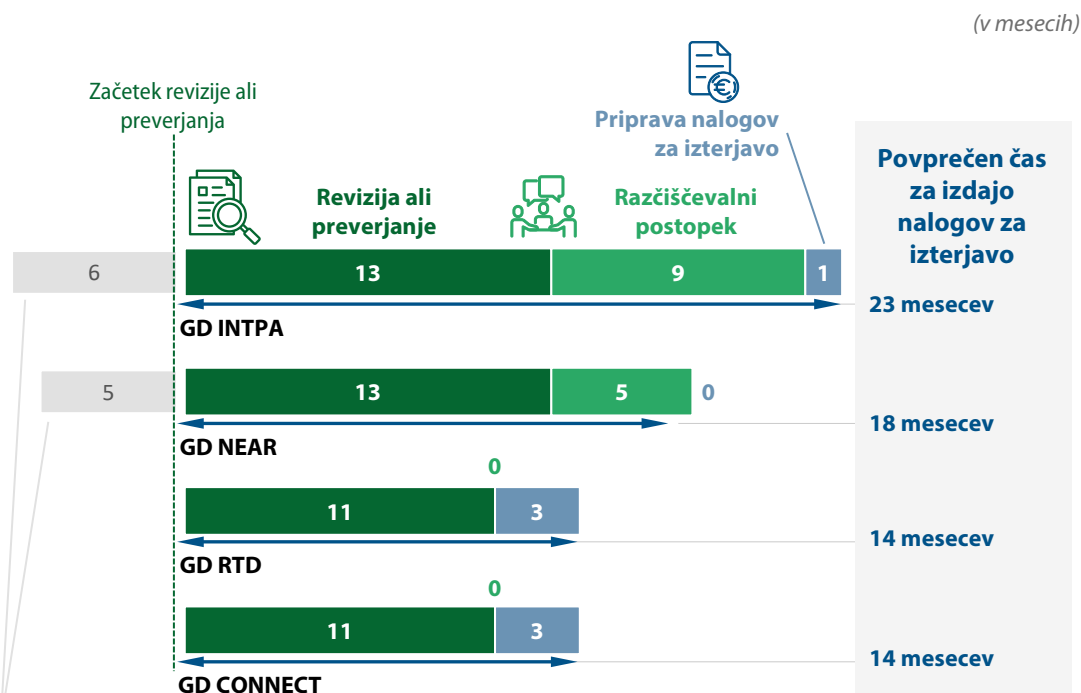
¹¹ Letno poročilo za leto 2020, str. 312, odstavek 34.

Pri izterjavi nepravilnih odhodkov v okviru neposrednega in posrednega upravljanja so velike zamude

32 Odkrivanje in izterjava nepravilnih odhodkov od izvajalskih organizacij sta eden ključnih elementov sistemov notranje kontrole, saj sta namenjena odvratanju izvajalskih organizacij od nepravilnih dejavnosti v prihodnosti. Nepravilne odhodke je treba odkriti in popraviti čim prej, da se poveča verjetnost izterjave, preden se izvajalske organizacije likvidirajo ali postanejo nesledljive.

33 Sodišče je s pregledom vzorca revizij in preverjanj, izvedenih v zvezi z računovodskimi poročili, predloženimi navedenim štirim generalnim direktoratom, ugotovilo, da so ti v 135 od 144 primerov dokončali izvedbo popravnih ukrepov. Sodišče je za izračun srednjih vrednosti časa, ki ga je Komisija porabila za glavne faze med dokončanjem dejavnosti, ki so bile revidirane, in izdajo nalogov za izterjavo, uporabilo podatke iz primerov iz svojega vzorca. Te faze so povzete na [sliki 6](#).

Slika 6 – Preden lahko Komisija začne izdajati naloge za izterjavo, prihaja do velikih zamud (2020–2021)

Poleg tega sta GD INTPA in GD NEAR običajno potrebovala šest oziroma pet mesecev za začetek postopkov za sklepanje pogodb z najetimi revizorji. Za GD RTD in GD CONNECT te informacije niso na voljo.

Opomba: Sistem AUDEX ne vsebuje podatkov, potrebnih za izračun, koliko dni je minilo, preden se je zahtevala revizija. Podatki o času, potrebnem za dokončanje revizij, so vzeti iz celotne populacije, ker ni mogoče pridobiti podatkov, ki se nanašajo samo na GD CONNECT in GD RTD.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkovnih zbirk revizijskega modula in sistema AUDEX ter dokumentacije, ki jo je zagotovila Komisija

34 Če se upošteva tudi čas, potreben za to, da se revizije zahtevajo in dokončajo, ter nato za razpravo o rezultatih pred izdajo nalogov za izterjavo, analiza Sodišča kaže, da mine veliko časa, preden se od izvajalskih organizacij zahteva povračilo nepravilnih odhodkov, ki so bili odkriti med pregledi izjav o odhodkih:

- o oba generalna direktorata za raziskave, tj. GD CONNECT in GD RTD, sta od začetka revizij običajno potrebovala 14 mesecev za izdajo nalogov za izterjavo, medtem ko sta GD INTPA in GD NEAR potrebovala 23 oziroma 18 mesecev,
- o GD INTPA in GD NEAR sta poleg tega po koncu obdobja, ki ga zajemajo finančna poročila, ki jih je treba revidirati, za začetek postopka sklepanja pogodb z zasebnimi revizijskimi podjetji običajno porabila šest oziroma pet mesecev. Za GD CONNECT in GD RTD Sodišče podatkov o tem času ni moglo pridobiti, ker te informacije niso vnesene v njun sistem za upravljanje revizij AUDEX.

35 Pri zunanjih ukrepih najeti revizorji sicer razpravljajo o svojih ugotovitvah z izvajalskimi organizacijami, preden Komisiji predložijo svoja poročila, vendar Komisija vseeno izvede celoten nadaljnji razčiščevalni postopek z izvajalskimi organizacijami (*Priloga I*). Kot je prikazano na *sliki 6*, to traja precej dlje kot na področju notranjih politik v okviru generalnih direktoratsv za raziskave, saj skupna revizijska služba sodeluje v razčiščevalnih postopkih med revizorji in izvajalskimi organizacijami, tako da morajo operativni generalni direktorati izvesti le formalni razčiščevalni postopek, ki običajno traja manj kot mesec dni (odstavek **26**).

36 Te velike zamude lahko vplivajo na učinkovitost revizij in izterjavo nepravilnih odhodkov, zlasti pri manjših upravičencih, ki morda ne zagotovijo vedno, da so potrebna dokazila na voljo (glej primer v *okviru 2*).

Okvir 2

Dokazila niso bila več na voljo in upravičenci niso mogli vrniti prejetih sredstev

Revizor projekta, ki ga upravlja lokalna nevladna organizacija v Afriki, je v okviru prijavljenih odhodkov poročal o nepravilnih odhodkih zaradi neobstoja dokazil. Izvajalska organizacija je navedla, da zadevna nevladna organizacija in druge male lokalne nevladne organizacije, ki so štiri leta prej zaključile projektne dejavnosti, ne najdejo več manjkajoče dokumentacije, in to kljub temu, da je v zakonodaji določeno, da morajo vsi upravičenci dokumentacijo hraniti pet let. Nekatere nevladne organizacije niso več obstajale, druge pa niso mogle vrniti zneska, ki ga je zahtevala Komisija. Komisija je med revizijo Sodišča razmišljala o odpovedi izterjave dolga, ker je njena ocena pokazala, da so bile dejavnosti izvedene v celoti in da bi stroški sodnih postopkov verjetno presegali pričakovani znesek, ki bi ga bilo mogoče izterjati.

Opomba: Hranjenje dokazil je določeno v pogodbah, s katerimi se prenaša člen 132 [finančne uredbe](#).

37 Kot je pojasnjeno v odstavku [35](#), popravni ukrepi Komisije na področju zunanjih ukrepov temeljijo na finančnih posledicah nepravilnih odhodkov, ki so kot taki ohranjeni tudi po razčiščevalnih postopkih med Komisijo in izvajalskimi organizacijami, ki so potekali po tem, ko so najeti revizorji izdali svoja poročila. Sodišče je na podlagi podatkov v vzorcu izračunalo, da sta GD INTPA in GD NEAR med razpravami z izvajalskimi organizacijami zmanjšala nepravilne odhodke, razkrite v končnih revizijskih poročilih, za povprečno 35 % oziroma 38 %. Za to zmanjšanje je bilo več razlogov, na primer ta, da so izvajalske organizacije predložile dokazila, ki jih revizorji niso prejeli ali jih niso sprejeli kot zadostna (glej primer v [okviru 3](#)). Razčiščevalni proces Komisije bi bil učinkovitejši, če bi pri njem sodelovali najeti revizorji, saj tako pozneje ne bi bilo treba razpravljati in pregledovati sporočenih nepravilnih odhodkov.

Okvir 3

Komisija je po lastnem razčiščevalnem postopku sprejela večino odhodkov, o katerih so revizorji poročali kot o nepravilnih

Zunanje revizijsko podjetje, ki je preverilo odhodke za program, ki ga financira EU, je poročalo o različnih primerih nepravilnih odhodkov. Najvišji znesek se je nanašal na stroške dela, ki jih ni bilo mogoče utemeljiti, ker se ni hranila nobena evidenca opravljenih ur, ki bi dokazovala, koliko časa je bilo namenjenega programu. Mednarodna organizacija, ki je upravljala program, je odločno protestirala, češ da je od revidiranega obdobja minilo že precej časa in da ji revizor ni omogočil, da bi predložila vse dokaze. Komisija je sprejela nekatera dokazila, ki jih je pozneje predložila izvajalska organizacija, in se strinjala, da uslužbenci, ki so dejavnosti v zvezi s programom opravljali s polnim delovnim časom, ne potrebujejo evidenc opravljenih ur. Zato je Komisija znesek, ki ga je bilo treba izterjati, zmanjšala za 63 % glede na prvotni izračun.

38 V finančni uredbi je določeno, da mora odredbodajalec Komisije takoj, ko izda nalog za izterjavo, dolžniku poslati zaznamke o nastanku terjatve, v katerih so navedeni dolgovani znesek, izvor terjatve, rok plačila in številka bančnega računa za plačilo. Če dolжник zneska ne plača v roku, se zaračunajo zamudne obresti¹². Računovodja Komisije nato pred začetkom prisilne izterjave dolžniku pošlje vsaj en opomin, ki mu sledi uradni opomin. Ko rok za plačilo poteče, lahko računovodja izvrši izterjavo z unovčenjem kakršnih koli jamstev, ki jih je dolжник zagotovil, ali s pobotom terjatve z vsemi neporavnanimi zneski, dolgovanimi dolžniku¹³.

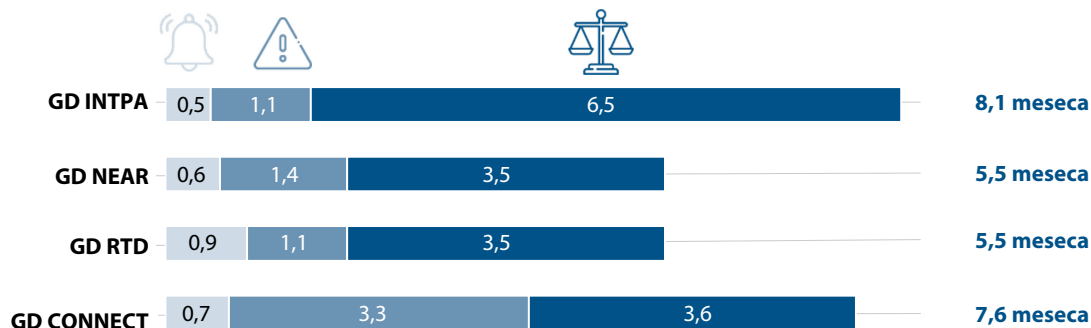
39 Sodišče je pregledalo tudi na tveganju temelječ vzorec 75 nalogov za izterjavo, ki so bili konec leta 2021 odprti (neplačani) in vključeni v letna poročila o dejavnostih štirih generalnih direktoriatov, ki jih je izbralo za neposredno in posredno upravljanje, da bi ocenilo učinkovitost postopka Komisije za izterjavo dolga. Na *sliki 7* so navedene srednje vrednosti časa, potrebnega za zaporedne faze v procesu izterjave dolga.

¹² Člen 98 finančne uredbe.

¹³ Prav tam, člen 102.

Slika 7 – Čas, potreben za postopke izterjave, v vzorcu nalogov za izterjavo, ki so bili odprti 31. decembra 2021

(v mesecih)

Čas za pošiljanje opomina: čas, ki ga je Komisija potrebovala, da je dolžniku poslala opomin po izteku roka, določenega za plačilo dolga dolžnika.

Čas za pošiljanje uradnega opomina: čas, ki ga je Komisija po tem, ko je bil opomin poslan, potrebovala, da je dolžnika opozorila na sodni postopek.

Čas za začetek izvršbe: čas, ki ga je odredbodajalec po tem, ko je bil poslan uradni opomin, potreboval, da je pravno službo Komisije uradno zaprosil za začetek postopka izvršbe.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi skladišča podatkov sistema ABAC

40 V sklepu Komisije o notranjih postopkih iz leta 2018 je navedeno, da bi morala Komisija dolžnikom poslati opomine v 21 dneh od izteka roka za prejem celotnega plačila, uradni opomin pa po preteku naslednjih 21 dni. Izbrani generalni direktorati teh rokov običajno niso upoštevali. V zvezi z zahtevo, da pravna služba Komisije začne postopke izvršbe, roki niso določeni. Analiza Sodišča je pokazala, da so zamude najdaljše pri zaprošanju pravne službe, naj začne postopke izvršbe zoper dolžnike, potem ko jim Komisija pošlje opomine in uradne opomine.

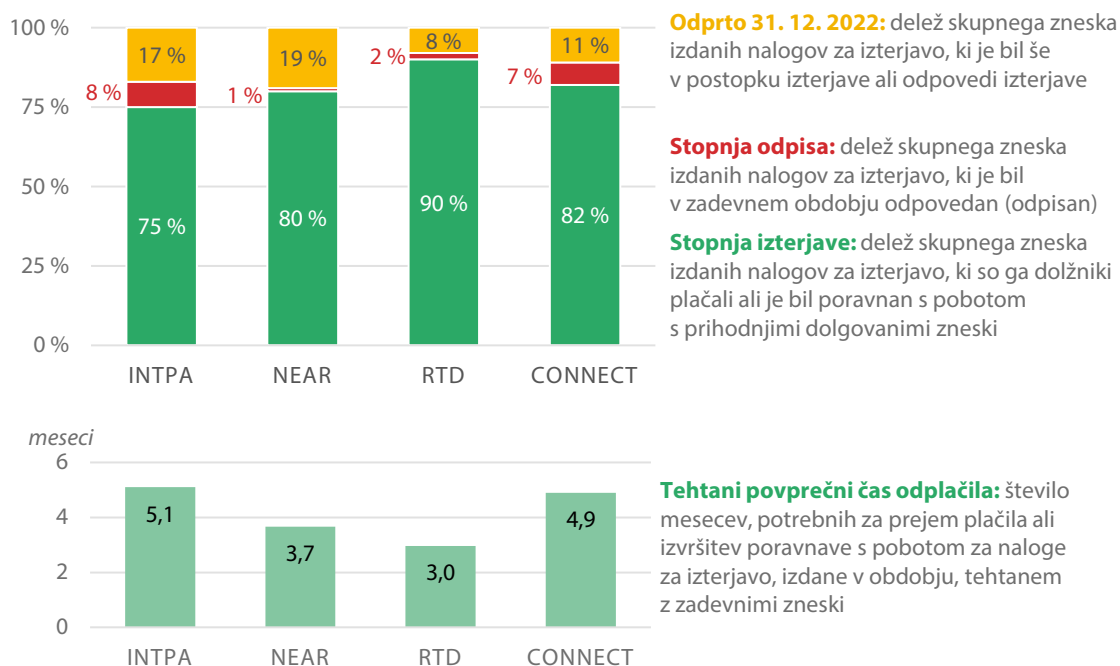
41 Komisija je v svojem predlogu za spremembo pravil o izterjavi v finančni uredbi¹⁴ priznala, da so njeni sedanji postopki izterjave daljši in dražji, če:

- dolžniki spremenijo stalno prebivališče, ne da bi o tem obvestili Komisijo ali uradni register,
- mora Komisija lokalnim odvetnikom in izvršiteljem plačati za nadaljnje ukrepanje v zvezi z zadevo v okviru postopkov na nacionalnih sodiščih,
- so dolžniki plačilno nesposobni in mora Komisija zbrati informacije za odpoved izterjave dolga.

¹⁴ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev) COM(2022)223 final, člen 104.

42 Sodišče je analiziralo podatke o nalogih za izterjavo, ki so jih isti štiri generalni direktorati izdali za nepravilne odhodke med letoma 2014 in 2022. Na [sliki 8](#) so ključni kazalniki smotrnosti glede izterjave dolga.

Slika 8 – Poravnano je bilo vsaj 75 % skupnega zneska izdanih nalogov za izterjavo, vendar z velikimi zamudami (2014–2022)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi skladišča podatkov sistema ABAC

43 Podatki kažejo, da imata generalna direktorata za zunanje ukrepe, tj. GD INTPA in GD NEAR, več težav pri izterjavi dolgov, saj so stopnje izterjave nižje, neporavnani dolgovi ob koncu leta 2022 pa višji kot pri generalnih direktoratih za raziskave, tj. GD CONNECT in GD RTD. To morda odraža okolje njihovega delovanja, ki se za zunanje ukrepe in notranje politike razlikuje. Izterjava dolgov je za GD INTPA še posebej težka naloga, saj njegove operacije neposrednega upravljanja vključujejo izvajalske organizacije iz 130 držav.

44 GD BUDG je leta 2022 službam Komisije zagotovil smernice¹⁵ za nadaljnje ukrepanje v zvezi z izterjavami, povezanimi s preiskavami, ki jih izvajata urad OLAF in EJT, da bi te službe izterjale več in hitreje. Dokument se je nanašal na spremljanje upoštevanja finančnih priporočil, ki jih je urad OLAF izdal med letoma 2012 in 2020, pri čemer je bilo ugotovljeno, da so generalni direktorati sicer poskušali izterjati približno 50 % skupne vrednosti dolgovanih zneskov, vendar so dejansko izterjali le 27 %.

45 V istih smernicah so bili odredbodajalci pozvani, naj nemudoma ugotovijo zneske terjatev in izdajo naloge za izterjavo, če to ne posega v tekoče preiskave urada OLAF in EJT. Smernice zagotavljajo tudi boljše spremljanje izterjav, povezanih s temi preiskavami, in poročanje o njih.

46 GD BUDG je leta 2024, ko je Sodišče že zaključilo svoje delo na terenu, predlagal novo pobudo za zmanjšanje precejšnjih zamud v procesu izterjave v vseh službah Komisije¹⁶. V dokumentu je navedeno, da vodstvo procesu izterjave ne namenja vedno ustrezne pozornosti in da so zanj potrebni nesorazmerno visoki viri, ki so posledica nekaterih zapletenih postopkov. GD BUDG je ugotovil, da so oktobra 2023 zapadli dolgovi v skupni vrednosti 450 milijonov EUR. Novi ukrepi, ki so bili predlagani za neposredno in posredno upravljanje, so:

- standardi glede učinkovitosti izterjav za količinsko opredelitev zahtev finančne uredbe,
- spremljanje skladnosti in poročanje za primerjavo učinkovitosti,
- okrepljena odgovornost z mehanizmi za prenos odgovornosti na višjo stopnjo,
- delna centralizacija za doseganje sinergij in učinkovitosti s kombiniranjem odločb o odpovedi terjatev iz nalogov za izterjavo, ki vključujejo iste dolžnike, vendar jih upravljajo različne službe Komisije.

¹⁵ *Follow-up of recoveries as regards suspected fraud and other irregularities: Guidance to Commission departments*, februar 2022.

¹⁶ *Communication to the Commission: An enhanced corporate strategy for the management of the Commission's debtors*, februar 2024.

Na odpovedi izterjave dolgov vplivajo zamude v postopku izterjave in solventnost dolžnikov

47 Finančna uredba Komisiji omogoča odpis dolga z odpovedjo celotne ali dela terjatve iz zadevnega naloga za izterjavo¹⁷. To je mogoče le v nekaterih situacijah, na primer kadar so pričakovani stroški izterjave višji od zneska, ki ga je treba izterjati, ali kadar dolga ni mogoče izterjati zaradi starosti dolga ali insolventnosti dolžnika.

48 Glede na letna poročila o dejavnostih navedenih štirih generalnih direktoratsv za leto 2021 je Komisija med letom odpovedala izterjavo 10 milijonov EUR (2020: 8 milijonov EUR). Sodišče je pregledalo vzorec 52 od 113 odpovedi izterjave dolgov, ki so jih zadevni štirje generalni direktorati Komisije izdali leta 2021, da bi ocenilo, ali so ravnali v skladu s postopki Komisije za izterjavo in ali so bili razlogi za odpis dolgov upravičeni. V **tabeli 9** je povzetek teh razlogov.

Slika 9 – Razlogi za odpoved izterjave dolgov v letu 2021

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi skladišča podatkov sistema ABAC

49 Sodišče je na podlagi pregleda dokumentacije, ki jo je predložila Komisija, ugotovilo, da je ta odpoved izterjave dolgov zadostno utemeljila in da je prej dolgove poskušala izterjati. Vendar se je zaradi velikih zamud pri začetku postopkov izvršbe verjetnost izterjave dolgov zmanjšala. Poleg tega Sodišče ugotavlja, da so bili dolžniki bodisi finančno šibki ali pa niso hoteli sprejeti posledic neizpolnjevanja zahtev financiranja EU. Komisija v teh okoliščinah ni imela zadostnih sredstev za zaščito finančnih interesov EU, saj ni imela jamstev, ki bi jih lahko unovčila, in plačil, da bi izterjavo dolgov izvršila s pobotom (**okvir 4**).

¹⁷ Člen 101(2) **finančne uredbe**.

Okvir 4

Dolgovi, odpisani zaradi težav z izvršbo zunaj EU

Komisija je tri nevladne organizacije iz držav nečlanic EU, natančneje iz azijsko-pacifiške regije, pozvala, naj vrnejo predfinanciranje, ki so ga prejele, potem ko so zavrnilo izpolnjevanje zahtev iz svojih pogodb o dodelitvi nepovratnih sredstev. Nevladne organizacije so zavrnilo vračilo prejetih sredstev, lokalni odvetnik, ki ga je najela pravna služba Komisije, pa je ocenil, da bi bili pravni stroški visoki, in menil, da bi bili kakršni koli sodni postopki verjetno neuspešni. Država, v kateri so bile te nevladne organizacije, namreč ni priznala sodnih odločb evropskih sodišč o izvršbi, nevladne organizacije pa so imele malo premoženja. Posledično je bilo treba odpisati troje dolgov.

Komisija spremlja sisteme držav članic za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov v okviru deljenega upravljanja, če ti odhodki vplivajo na proračun EU

50 Če se odkrijejo nepravilni odhodki na področju kmetijstva in kohezije, morajo države članice v skladu s pravom EU in nacionalnim pravom od upravičencev izterjati neupravičena plačila (vključno s kaznimi in obrestmi, če je to ustrezno). Sodišče je preučilo, ali Komisija uspešno spremlja, ali države članice zagotavljajo pravilno evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov brez nepotrebnih zamud.

Pri kmetijskih skladih Komisija spremlja sisteme držav članic za izterjavo, saj izterjave vplivajo na proračun EU

51 Sredstva iz kmetijskih skladov se porabijo prek neposrednih plačil kmetom v EU, tržnih ukrepov ali programov za razvoj podeželja, ki jih izvajajo države članice. V pravni podlagi za skupno kmetijsko politiko (SKP) je določena splošna zahteva, na podlagi katere morajo nacionalni organi evidentirati nepravilne odhodke in dolgovane zneske vključiti v knjigo terjatev v 18 mesecih od njihove ugotovitve¹⁸.

¹⁸ Člen 54 Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

52 Za neposredna plačila in tržne ukrepe (Evropski kmetijski jamstveni sklad – EKJS) morajo države članice po odbitku upravnih stroškov povrniti vse morebitne izterjave v proračun EU. Povračilo vključuje tudi to, da se izterjave odštejejo od odhodkov, prijavljenih Komisiji v naslednjem mesečnem zahtevku za povračilo stroškov. Na področju razvoja podeželja (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja – EKSRP) lahko države članice vse zneske, izterjane od upravičencev, ponovno uporabijo, vendar le v okviru zadevnega programa. GD AGRI zahteva, da plačilne agencije v obdobju enega leta od zadnjega dogodka ali ukrepa, ki je relevanten v skladu z veljavnim nacionalnim postopkom, sprejmejo nadaljnje ukrepe v zvezi izterjavo dolga. Če plačilna agencija po tem, ko je sprejela vse možne ukrepe za izterjavo nepravilnih odhodkov¹⁹, dolg odpiše, lahko za ta znesek bremeni proračun EU. V nasprotnem primeru se izguba krije iz nacionalnega proračuna.

¹⁹ Člen 54(3) Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

53 Sodišče je izterjavo nepravilnih plačil v okviru SKP ocenilo že v svojih prejšnjih poročilih iz let 2004 in 2011²⁰:

- o leta 2004 je ugotovilo zelo nizko stopnjo izterjave nepravilnih plačil do konca leta 2002 (kumulativna stopnja izterjave v obdobju od leta 1971 je bila le 17 %) in velik obseg starih dolgov, ki niso bili niti izterjani niti odpisani. Ugotovilo je tudi, da ni jasnih meril za odločanje, ali naj se za neizterljiva nepravilna plačila bremeni proračun države članice ali proračun EU, zato je Komisiji priporočilo, naj ta problem reši,
- o na podlagi priporočila Sodišča je bilo leta 2006 uvedeno pravilo 50/50, ki države članice spodbuja k hitrejši izterjavi dolgov. Če do izterjave ni prišlo v štirih letih po izdaji naloga za izterjavo ali v osmih letih, če je izterjava v postopku pred nacionalnimi sodnimi organi, zadevna država članica krije 50 % finančnih posledic zaradi neizvršene izterjave, ostalih 50 % pa je kritih iz proračuna EU, brez poseganja v zahtevo, da mora zadevna država članica nadaljevati postopek izterjave²¹. Zato je datum pripoznanja dolga pomemben za uporabo tega pravila.
- o Sodišče je pri reviziji iz leta 2011 ugotovilo, da so se sistemi držav članic za izterjavo nepravilnih odhodkov od leta 2004 izboljšali, saj je stopnja izterjave za dolgove, nastale v obdobju od leta 2006, dosegla približno 50 %, k čemur je pripomoglo tudi pravilo 50/50. Kljub temu je Sodišče poudarilo, da je bilo s pravilom uvedeno tudi tveganje, da države članice „upravljajo“ proces poročanja in odpisa dolga v svojo korist, zlasti z odložitvijo datuma pripoznanja dolga, s katero se izognejo uporabi pravila ali pa to preložijo (kar posledično velja tudi za bremenitev nacionalnega proračuna).

54 Sodišče je analiziralo podatke o stopnjah izterjave za Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS) in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP):

- o za EKJS je bil skupni znesek nepravilnih odhodkov, odkritih v obdobju 2007–2022, 2,4 milijarde EUR. Do konca leta 2022 je bilo izterjanih 52 %, preostalih 48 % pa je bilo odpisanih (9 %) ali še neporavnanih (39 %)²². Sodišče je odkrilo, da so pri stopnjah izterjave in stopnjah odpisov velike razlike med državami članicami, kar je prikazano v *Prilogi V*. Stopnje izterjave so se gibale med 17 % in 92 %, stopnje odpovedi izterjave dolgov pa med 0 % in 48 %,
 - o za EKSRP GD AGRI v svojem letnem poročilu o dejavnostih ne navaja stopenj izterjave. Sodišče je na podlagi podatkov, ki jih je prejelo od GD AGRI, ugotovilo, da je povprečna stopnja izterjave za obdobje 2015–2021 (za katero so bili podatki na voljo) znašala 78 %,
 - o

- Sodišče pri primerjavi stopenj izterjave med EKJS in EKSRP za podobni obdobji (2015–2021) ugotavlja, da je stopnja izterjave za EKSRP, pri katerem lahko države članice ponovno uporabijo izterjana sredstva, nacionalna sredstva pa so vključena s sofinanciranjem, znatno višja (78 %) kot za EKJS (49 %),
- stopnje izterjave na ravni upravičencev za EKJS so na splošno nižje od stopenj za programe, ki jih je Sodišče preučilo za neposredno in posredno upravljanje (*Priloga IV*).

55 Sodišče je pregledalo tudi rezultate spremljanja sistemov držav članic za izterjavo, ki ga je izvedel GD AGRI za proračunsko leto 2021. GD AGRI in certifikacijski organi so pri 18 od 76 plačilnih agencij odkrili slabosti pri evidentiranju in izterjavi nepravilnih odhodkov. Slabosti so se nanašale na velike zamude (več kot 18 mesecev), ki so jih imele plačilne agencije pri evidentiranju nepravilnih odhodkov, ki so jih odkrile, ali pa so bile to slabosti, o katerih so poročali certifikacijski organi, na primer neizpolnjevanje zahteve, da od upravičencev zahtevajo povrnitev dolgov, ali nesprejetje nadaljnjih ukrepov v zvezi z neplačanimi dolgovi.

56 Če države članice ne odpravijo slabosti, ki so jih certifikacijski organi ugotovili v sistemih izterjave, lahko GD AGRI uporabi finančne popravke v okviru potrditve obračunov ali s postopki potrditve skladnosti. V obdobju 2010–2023 so ti finančni popravki znašali 513 milijonov EUR. Za večino plačilnih agencij, za katere so bile za proračunsko leto 2021 sporočene slabosti pri izterjavah, je nadaljnje ukrepanje, ki ga izvaja GD AGRI, v času revizije še vedno potekalo. V *okviru 5* je primer takega nadaljnega ukrepanja.

²⁰ Posebno poročilo 03/2004 o izterjavi nepravilnih plačil v okviru skupne kmetijske politike; Posebno poročilo 08/2011 o izterjavi neupravičenih plačil v okviru skupne kmetijske politike.

²¹ Člen 32(5) Uredbe Sveta (ES) št. 1290/2005 z dne 21. junija 2005.

²² Tabela v prilogi 7-5.4-2 na str. 239 letnega poročila o dejavnostih GD AGRI za leto 2022 – priloge.

Okvir 5

Finančni popravek, ki ga je GD AGRI uporabil za slabosti v sistemu izterjave hrvaške plačilne agencije

Certifikacijski organ Hrvaške je odkril primere, v katerih je plačilna agencija začela izterjavo šele po preteku 18-mesečnega roka iz uredbe. V okviru postopka potrditve obračunov je GD AGRI Hrvaško zaprosil za temeljito analizo vseh primerov dolga. Hrvaški organi so nato potrdili skupno 411 primerov, na katere so vplivale slabosti v sistemu izterjave (EKJS in EKSRP), pri čemer je skupni znesek, pri katerem obstaja tveganje, znašal 0,8 milijona EUR. GD AGRI je uporabil finančni popravek v ustreznem znesku.

57 V okviru zahtev za upravljanje izterjav, uvedenih za novo obdobje SKP, tj. za obdobje 2023–2027, pravilo 50/50 ni bilo ohranjeno, zagotovljene pa niso bile niti nobene alternativne spodbude. Sodišče meni, da brez pravila 50/50, na podlagi katerega je bilo v obdobju 2015–2022 v proračun EU povrnjeno 234 milijonov EUR, ali alternativne spodbude, kot so tiste, uvedene za razvoj podeželja (tretja alineja odstavka **54**) ali kohezijo (odstavki **58–63**), obstaja tveganje, da se bo v kmetijstvu stopnja izterjav na ravni proračuna EU znižala.

Na področju kohezije Komisija ne spremlja sistemov držav članic za izterjavo, ker so nepravilni odhodki umaknjeni in ne vplivajo na proračun EU

58 Okvir kontrol in zagotovil za kohezijsko porabo je bil za programsko obdobje 2014–2020 spremenjen tako, da so morale države članice Komisiji predložiti letne svežnje zagotovil, vključno s potrjenimi zaključnimi računi, ki jih mora Komisija vsako leto sprejeti. Ta sprememba je vključevala tudi spremembe pri tem, kako države članice nadalje ukrepajo v zvezi z nepravilnimi odhodki in jih popravljajo.

59 Organi upravljanja v državah članicah morajo opraviti preglede pred predložitvijo potrjenih odhodkov Komisiji in po njej. Če odkrijejo nepravilnosti pri odhodkih, ki jih povrne EU, vendar Komisiji še niso bili predloženi v zaključnih računih, morajo nepravilne odhodke evidentirati in jih umakniti neposredno iz zaključnih računov. Če so bile nepravilnosti ugotovljene pri odhodkih, ki so že bili predloženi Komisiji, so imele države članice možnost, da odhodke takoj, tj. v naslednjem zahtevku za plačilo, umaknejo ali jih v zaključnih računih evidentirajo kot še neizvršeno izterjavo in nato, ko je znesek izterjan, tega umaknejo iz odhodkov EU. V programskem obdobju 2021–2027 slednja možnost ni več na voljo, zato morajo države članice nepravilne odhodke umakniti²³.

60 Preden nacionalni revizijski organi Komisiji predložijo potrjene zaključne račune, preverijo zahteve upravičencev, in sicer tako, da izberejo vzorce iz odhodkov, ki so bili pred tem med obračunskim letom predloženi Komisiji. Njihovo revizijsko delo je povzeto v letnem poročilu o kontroli. Vse odkrite nepravilne odhodke je treba evidentirati v sistemu držav članic.

61 Skladno s pravno podlago za kohezijo morajo države članice popraviti nepravilne odhodke in izterjati zneske, ki so bili neupravičeno izplačani upravičencem, skupaj z morebitnimi obrestmi²⁴. Države članice naj bi v 12 mesecih po odkritju nepravilnih odhodkov sprejele popravne ukrepe in v naslednjih 12 mesecih začele postopek izterjave²⁵. Komisija je izdala smernice za pomoč nacionalnim organom pri izterjavi nepravilnih odhodkov od upravičencev in v njih navedla, da je izterjava nepravilnih odhodkov, ki so bili preklicani, nacionalno vprašanje²⁶.

62 Organi za potrjevanje v državah članicah so odgovorni za potrjevanje zaključnih računov. Komisiji morajo vsako leto poročati tudi o zneskih, ki so bili umaknjeni, izterjani, ki še niso bili izterjani (nerešene izterjave) ali jih ni mogoče izterjati.

²³ Člen 98(3) Uredbe (ES) št. 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021.

²⁴ Člen 122(2) Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

²⁵ Člen 2(e in f) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2016/568 z dne 29. januarja 2016:

²⁶ Smernice za države članice o preklicanih zneskih, izterjanih zneskih, zneskih, ki jih je treba izterjati, in neizterljivih zneskih, Revizija 2018, str. 7.

63 Komisija izvajanje teh umikov spremlja v okviru dokumentacijskega pregleda letnih svežnjev zagotovil. Proračun EU na področju kohezije je sicer na splošno zaščiten takoj, ko države članice umaknejo nepravilne zneske, vendar Komisija ne spremlja, ali države članice izterjajo umaknjene nepravilne odhodke od upravičencev. Izterjava nepravilnih zneskov je eno ključnih orodij za odvrčanje upravičencev od nadaljnjih nepravilnosti in zmanjšanje tveganja za ugled EU, ki lahko nastanejo, če upravičenci projektov, ki jih financira EU, menijo, da popravni ukrepi niso učinkoviti.

Podatki o nepravilnih odhodkih, ki jih objavlja Komisija, niso vedno popolni in usklajeni

64 Komisija objavi več poročil, ki vsebujejo podatke o nepravilnih odhodkih in nadaljnjih ukrepih za izterjavo teh zneskov (odstavki [15–18](#)). Sodišče bi pričakovalo, da bodo poročila zagotavljala deležnikom popolne in usklajene podatke o nepravilnih odhodkih, ki so bili odkriti v odhodkih EU, ter informacije o tem, kateri nadaljnji ukrepi so bili v zvezi s temi odhodki sprejeti in kako so bili popravljani, saj bi bilo to skladno s transparentnim in zanesljivim nadzorom.

Objavljeni podatki o nepravilnih odhodkih in popravni ukrepi niso vedno popolni

65 Podatki, objavljeni za neposredno in posredno upravljanje, so omejeni na preventivne ukrepe (neupravičeni odhodki, izključeni iz zahtevkov za povračilo stroškov) in popravne ukrepe (izdani nalogi za izterjavo), ki jih je Komisija izvedla med letom. Dokumenti, ki jih objavi Komisija, ne zagotavljajo podatkov o nepravilnih odhodkih, ki jih odkrije med letom in evidentira v svojih lokalnih revizijskih podatkovnih zbirkah. Podatki Komisije o preventivnih in popravni ukrepih temeljijo na letu izvajanja in ne na tem, kdaj so bili nepravilni odhodki odkriti. Kot je prikazano na [sliki 6](#), se ti časovni okviri po generalnih direktoratih razlikujejo in lahko trajajo tudi tri mesece. Zato ni mogoče pridobiti podatkov o nepravilnih odhodkih, odkritih med letom, niti ugotoviti, kako jih je Komisija obravnavala.

66 Kar zadeva deljeno upravljanje, niti letno poročilo o dejavnostih GD AGRI niti letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU ne vsebuje skupnega zneska za nepravilne odhodke za SKP, odkrite s pregledi in revizijami med letom, ali za popravne ukrepe, ki so bili posledica teh pregledov in revizij. Komisija ne zagotavlja skupnega zneska nepravilnih odhodkov za kohezijo, ki so bili evidentirani med obračunskim letom. Ker države članice iz svojih potrjenih zaključnih računov umaknejo nepravilne odhodke, Komisija meni, da so taki odhodki izključeni iz zaključnega računa EU in o njih ni treba poročati.

67 Letna poročila o dejavnostih generalnih direktoratsv za kohezijo vsebujejo podatke, ki so jih sporočile države članice in se nanašajo na finančne popravke, izvedene v letu po pregledih, revizijah in preiskavah. Podatki za obračunsko leto 2020/2021 so aprila 2022 znašali 577,6 milijona EUR za GD REGIO in 67,9 milijona EUR za GD EMPL²⁷. Skupno je bilo odkritih 625,5 milijona EUR, ki so bili umaknjeni iz odhodkov, ki naj bi jih sofinancirala EU in so bili predloženi Komisiji. Komisija ne poroča, kolikšen delež teh zneskov je bil izterjan od upravičencev, saj to ne vpliva na zaključni račun EU.

68 Edini dokument, ki vsebuje kakršne koli podatke o nepravilnih odhodkih v okviru deljenega upravljanja, je poročilo o zaščiti finančnih interesov. V poročilu o zaščiti finančnih interesov za leto 2021²⁸ je navedeno, da so države članice prek sistema za upravljanje nepravilnosti za kmetijstvo poročale o nepravilnih odhodkih, ki so posledica goljufij, v skupni višini 30 milijonov EUR in nepravilnih odhodkov, ki niso posledica goljufij, v skupni višini 204 milijonov EUR. Ustrezna zneska za kohezijo znašata 1 624 milijonov EUR oziroma 812,9 milijona EUR. Opozoriti je treba, da poročilo o zaščiti finančnih interesov vsebuje le posamezne zneske nad 10 000 EUR; Sodišče je že v svojih prejšnjih poročilih ugotovilo, da Komisija ni izvedla sistematičnih pregledov glede zanesljivosti zneskov, ki so jih sporočile države članice²⁹.

²⁷ Letno poročilo o dejavnostih GD REGIO za leto 2021, priloga 7, str. 140, in letno poročilo o dejavnostih GD EMPL za leto 2021, Priloga 7, str. 115.

²⁸ *33rd Annual Report on the Protection of the e European Union's financial interests and the Fight against fraud*, tabela 4, str. 36.

²⁹ Posebno poročilo 06/2019, odstavek 48, in Posebno poročilo 01/2019, odstavki 21–32.

Podatki o izterjavah niso vedno usklajeni

69 Sodišče je analiziralo podatke iz različnih publikacij, ki so se nanašali na naloge za izterjavo, izdane v letu 2021, za nepravilne odhodke štirih generalnih direktorátov, ki jih je Sodišče med to revizijo preučilo za neposredno in posredno upravljanje. V **tabeli 2** je pregled informacij, ki so bile objavljene.

Tabela 2 – Informacije o nalogih za izterjavo, izdanih leta 2021, iz objavljenih dokumentov

Podatki o nalogih za izterjavo, izdanih v letu 2021, iz objavljenih dokumentov (v milijonih EUR)								
Dokument	GD INTPA	GD NEAR	Sosedstvo in svet*	Zunanji ukrepi in predpristopna pomoč	GD CONNECT	GD RTD	Enotni trg, inovacije in digitalno**	Raziskave in inovacije
Letna poročila o dejavnostih	8,4	15,4			3	3,5		
Letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU			21				19	
Poročilo o zaščiti finančnih interesov				5,39				5,81

* Vključeni so podatki GD ECHO, Službe za instrumente zunanje politike (FPI), GD INTPA, GD NEAR in GD TRADE.

** Vključeni so predvsem podatki GD CONNECT in GD RTD ter izvajalskih agencij ERCEA, INEA in REA.

Vir: letna poročila o dejavnostih generalnih direktorátov za leto 2021, letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU ter poročilo o zaščiti finančnih interesov, ki so bili objavljeni leta 2022

70 Sodišče je opazilo naslednja neskladja:

- o znesek 23,8 milijona EUR iz letnih poročili o dejavnostih dveh generalnih direktoratsv za zunanje ukrepe, in sicer GD INTPA in GD NEAR (8,4 milijona EUR oziroma 15,4 milijona EUR)³⁰, presega skupni znesek iz letnega poročila o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za Sosedstvo in svet, ki vključuje tudi GD ECHO, FPI in GD TRADE. Komisija je Sodišču pojasnila, da informacije, predstavljene v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, vključujejo prilagoditve na ravni konsolidacije, ki so bile potrebne zaradi nekaterih omejitev sedanjega računovodskega sistema in ki leta 2021 niso bile upoštevane v letnih poročilih o dejavnostih. Komisija je ta problem obravnavala tako, da je ročno vključila prilagoditve v letna poročila o dejavnostih, in uskladila predstavitev informacij v dokumentih, objavljenih za obračunsko leto 2022,
- o zneski, navedeni v poročilu o zaščiti finančnih interesov³¹, ki se nanašajo na skupne izterjave za področja, povezana z zadevnimi štirimi generalnimi direktorati, so nižji od zneskov, navedenih v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU ter letnih poročilih o dejavnostih. Razlik ni mogoče pojasniti z informacijami iz poročila o zaščiti finančnih interesov.

³⁰ Letno poročilo o dejavnostih GD INTPA za leto 2021, priloga 3, tabela 8, in letno poročilo o dejavnostih GD NEAR za leto 2021, priloga 3, tabela 8.

³¹ *Statistical evaluation of irregularities reported for 2021*, oddelek 6.3.1, str. 159, tabela DM4, ki združuje podatke za zunanje ukrepe in predpristopno pomoč.

71 Sodišče je analiziralo podatke za kmetijstvo (naravni viri in okolje), predstavljene v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2021, ter ugotovilo, da so preventivni in popravni ukrepi, ki so jih države članice izvedle v letu 2021, skupaj znašali 794 milijonov EUR. To je vključevalo popravne ukrepe v višini 528 milijonov EUR pred plačilom upravičencem med letom, kar je v skladu z letnim poročilom o dejavnostih GD AGRI³². Vendar je Sodišče ugotovilo tudi, da nekaterih podatkov, objavljenih v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, zaradi časovnih razlik v uporabljenih podatkih ni mogoče uskladiti s podatki iz letnega poročila o dejavnostih³³:

- o v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2021 je navedeno, da so države članice ponovno uporabile 244 milijonov EUR nepravilnih odhodkov, odkritih s pregledi, opravljenimi pri upravičencih v letu 2021 in prejšnjih letih. Tega zneska ni mogoče uskladiti z informacijami iz letnega poročila o dejavnostih GD AGRI,
- o popravni ukrepi, ki jih izvaja Komisija, vključujejo popravke v višini 191 milijonov EUR, ki so jih upravičencem naložile države članice po plačilu in so bili povrnjeni v proračun EU³⁴. Ta znesek je bil sicer leta 2021 povrnjen v proračun EU, vendar so bili kljub temu leta 2021 in v prejšnjih letih opravljeni pregledi in izdani zahtevki za povračilo. Komisija je Sodišču pojasnila, da znesek zajema predvsem 112,7 milijona EUR za Evropski kmetijski jamstveni sklad, kar potrjuje letno poročilo o dejavnostih generalnega direktorata³⁵, in 68,6 milijona EUR za projekte razvoja podeželja, ki so bili vključeni v računovodske izkaze Komisije in niso prikazani v letnem poročilu o dejavnostih.

³² *Annual management and performance report 2021 - Volume III*, str. 32, in letno poročilo o dejavnostih GD AGRI za leto 2021, tabela 2.1.1.3.1-6, str. 70.

³³ Za letno poročilo o dejavnostih se uporabljajo podatki iz letnih svežnjev zagotovil držav članic, medtem ko se za letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU uporabljajo podatki iz računovodskega sistema Komisije.

³⁴ *Annual management and performance report 2021 - Volume III*, str. 32.

³⁵ Letno poročilo o dejavnostih GD AGRI za leto 2021 – priloge, priloga 7, str. 264, tabela 5.2-2.

72 V letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU je za kohezijo navedeno, da so države članice v letu 2021 izvedle preventivne in popravne ukrepe v višini 3 763 milijonov EUR³⁶, kar vključuje finančne popravke iz odstavka 67. To je delež EU v okviru umikov in odbitkov, ki so jih države članice izvedle za odhodke, prijavljene Komisiji. Ta znesek se ne ujema z zneskoma 3 204 milijonov EUR in 838 milijonov EUR iz letnih poročil o dejavnostih GD REGIO in GD EMPL za kohezijo za leto 2021, saj je vključeno tudi nacionalno sofinanciranje³⁷. Ta problem je bil odpravljen v letnih poročilih o dejavnostih za leto 2022, v katerih je prikazan delež EU.

³⁶ *Annual management and performance report 2021 - Volume III*, oddelek: *Cohesion, resilience and values*, str. 32.

³⁷ *Annual activity report 2021 – Regional and Urban Policy – Annexes*, tabela na str. 140, in *Annual activity report 2021 – Employment, Social Affairs and Inclusion – Annexes*, tabela na str. 115 in 116.

Zaključki in priporočila

73 Sodišče je ugotovilo, da so sistemi Komisije za upravljanje in spremljanje nepravilnih odhodkov upravičencev do sredstev EU delno učinkoviti. Komisija zagotavlja natančno in hitro evidentiranje nepravilnih odhodkov, vendar traja predolgo, da jih izterja, in sicer tako pri neposrednem kot tudi pri posrednem upravljanju. Kar zadeva deljeno upravljanje, velik delež neizterjanih nepravilnih odhodkov v kmetijstvu in dejstvo, da se stopnje izterjave od leta 2006 niso izboljšale, kažeta, da spremljanje, ki ga izvaja Komisija, samo po sebi morda ne zadostuje za zagotovitev učinkovitega delovanja sistemov držav članic za izterjavo. Na področju kohezije je v primeru, če so nepravilni odhodki umaknjeni iz zahtevkov za plačilo, proračun EU zaščiten, Komisija pa ne spremlja, ali se ti zneski pozneje izterjajo od upravičencev. Poleg tega je uporabnost informacij, ki jih Komisija zagotovi o nepravilnih odhodkih in naknadnih popravnihih ukrepih, omejena, ker te niso vedno popolne in usklajene.

74 Sodišče je na podlagi pregleda vzorca revizij in preverjanj operacij v okviru neposrednega in posrednega upravljanja ugotovilo, da je Komisija nepravilne odhodke evidentirala pravilno in hitro (odstavki **26–28**). Vendar je pri tem opazilo, da v primeru zunanjih ukrepov celotne finančne posledice sistemskih nepravilnih odhodkov niso evidentirane v upravljaljskih sistemih Komisije. Revizorjem namreč na podlagi pogodb ni treba izvajati dodatnih pregledov nepravilnih odhodkov, ki so lahko sistemski, Komisija pa ne zagotavlja, da sistemski nepravilni odhodki ne vplivajo na druga nepovratna sredstva, ki so jih prejele iste izvajalske organizacije (odstavek **30**). Tveganje neprijavljenih sistemskih nepravilnih odhodkov je zlasti visoko pri agencijah ZN, in sicer zaradi omejitev pri obsegu preverjanj (odstavek **31**).

Priporočilo 1 – Preučiti finančne posledice sistemskih nepravilnih odhodkov na področju zunanjih ukrepov

Komisija naj zagotovi, da se celotne finančne posledice nepravilnih odhodkov, ki so lahko sistemski, ugotovijo, evidentirajo in popravijo, če je to potrebno, in sicer z izvedbo dodatnih pregledov zadevnih operacij, ki jih financira EU.

Ciljni rok za izvedbo: junij 2026.

75 Sodišče je ugotovilo, da je od takrat, ko so izvajalske organizacije izvedle dejavnosti, financirane s sredstvi EU, do takrat, ko je Komisija izdala naloge za izterjavo, običajno preteklo 14 do 23 mesecev. Razčiščevalni postopki na področju zunanjih ukrepov običajno trajajo pet do devet mesecev dlje kot na področju notranjih politik. Sodišče kljub temu, da med obema vrstama upravljanja obstajajo inherentne razlike, meni, da raven spremljanja in nadzora, ki ju zagotavlja skupna revizijska služba na področju raziskav, pripomore k skrajšanju časa, potrebnega za odkrivanje in popravljanje nepravilnih odhodkov (odstavki **33–37**).

76 Sodišče je ugotovilo tudi, da pri neplačanih nalogih za izterjavo službe Komisije običajno potrebujejo od pet do osem dodatnih mesecev, da začnejo postopek za izterjavo sredstev (odstavki **38–43**). Zaradi zamud pri izterjavi nepravilnih odhodkov so možnosti, da Komisija izterja dolgovane zneske v celoti, zlasti če izvajalske organizacije ne morejo ali nočejo odplačati svojih dolgov, manjše (odstavka **48** in **49**). GD BUDG je pred kratkim skušal zmanjšati zamude v procesu Komisije za izterjavo (odstavki **44–46**). Ko bodo zadevni ukrepi v celoti izvedeni, bo morda mogoče odpraviti zamude v tistih postopkih izvršbe, v katerih dolžniki po tem, ko Komisija izda končni ali uradni opomin, ne vrnejo sredstev EU.

Priporočilo 2 – Izboljšati načrtovanje revizijskega dela na področju zunanjih ukrepov, da se skrajša čas, potreben za ugotovitev, ali so odhodki nepravilni

Komisija naj na področju zunanjih ukrepov skrajša čas med zaključkom dejavnosti, ki jih financira EU, in ugotovitvijo nepravilnih odhodkov, ki jih je treba popraviti, in sicer tako, da:

- (a) pregleda metodologijo načrtovanja revizij in omogoči, da se naknadni pregledi izvedejo takoj, ko Komisija prejme finančna poročila, ki so skladna s pravili;
- (b) uporablja postopke in orodja za spremljanje, ki bodo omogočali natančnejše spremljanje revizijskega procesa, s čimer bi se skrajšalo trajanje razčiščevalnih postopkov.

Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2025.

77 Pri deljenem upravljanju so za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov v prvi vrsti odgovorne države članice. Na področju kmetijstva, na katerem Komisija spremlja sisteme držav članic, je bilo 48 % izterjav v višini 2,4 milijarde EUR za neposredna plačila in tržne ukrepe, ki so jih plačilne agencije od leta 2007 izdale in niso bile preklicane, ob koncu leta 2022 neizterljivih ali še neizterjanih. Poleg tega so stopnje izterjave na ravni upravičencev za EKJS na splošno nižje od stopenj za neposredno in posredno upravljanje. Pravilo 50/50, ki je bilo namenjeno spodbujanju plačilnih agencij k hitri izterjavi dolgov, se v skupni kmetijski politiki za obdobje 2023–2027 ne uporablja več. Brez spodbude za izterjavo obstaja tveganje, da se bo stopnja izterjav v kmetijstvu znižala (odstavki [51–57](#)).

Priporočilo 3 – Oceniti potrebo po dodatnih spodbudah za države članice, da se izboljšajo stopnje izterjave nepravilnih odhodkov v kmetijstvu

Za zagotovitev, da bodo države članice v okviru SKP hitreje izterjale nepravilne odhodke in izboljšale stopnje izterjave, naj Komisija oceni potrebo po vključitvi dodatnih spodbud za naslednje programsko obdobje.

Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2025.

78 Na področju kohezije države članice popravijo nepravilne odhodke tako, da jih takoj po odkritju umaknejo iz potrjenih odhodkov. To pomeni, da je proračun EU zaščiten takoj, ko se nepravilni odhodki odkrijejo in umaknejo. Komisija ne spremlja, ali države članice od upravičencev izterjajo umaknjene nepravilne odhodke. Izterjava nepravilnih zneskov je eno ključnih orodij za odvratanje upravičencev od nadaljnjih nepravilnosti in zmanjšanje tveganja za ugled EU (odstavki [59–63](#)).

79 Sodišče je ugotovilo, da informacije o nepravilnih odhodkih, izterjavah in drugih popravnihih ukrepih, ki jih objavi Komisija, niso vedno popolne in usklajene. Nobeden od dokumentov, ki jih objavi Komisija, ne vsebuje popolnega pregleda ugotovljenih nepravilnih odhodkov in povezave s sprejetimi popravnihih ukrepi (odstavki [65–72](#)).

Priporočilo 4 – Zagotoviti popolne informacije o ugotovljenih nepravilnih odhodkih in sprejetih popravni ukrepih

Komisija naj v svojih letnih poročilih o dejavnostih navede podatke o:

- (a) nepravilnih odhodkih, ugotovljenih med letom, in sprejetih popravni ukrepih;
- (b) nepravilnih odhodkih, ki so bili ugotovljeni v prejšnjih letih, vendar zanje ob koncu prejšnjega leta še niso bili zaključeni popravni ukrepi, in o popravni ukrepih, ki so bili sprejeti v tekočem letu poročanja.

Ciljni rok za izvedbo: junij 2026.

To poročilo je sprejel senat V, ki ga vodi Jan Gregor, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 22. marca 2024.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Priloge

Priloga I – Sistemi za odkrivanje in evidentiranje nepravilnih odhodkov in poročanje o njih ter popravni ukrepi za izbrane programe EU

Naravni viri (kmetijstvo)

Plačilne agencije izvedejo upravne preglede vseh upravičencev in preglede na kraju samem ter GD AGRI vsako leto do 15. julija pošljejo statistične podatke. Stopnja pokritosti s pregledi na kraju samem je običajno 5 %, vendar se po ukrepih razlikuje.

Certifikacijski organi preverjajo in potrjujejo zaključne račune plačilnih agencij, njihove postopke notranje kontrole, sisteme izterjave ter zakonitost in pravilnost odhodkov, ki jih povrne EU. Poleg tega na vzorcih ponovno opravijo preglede na kraju samem, ki jih je izvedla posamezna plačilna agencija. Plačilne agencije vsako leto do 15. februarja predložijo GD AGRI v potrditev svoje zaključne račune in poročila o potrditvi.

V primeru nepravilnih odhodkov ali malomarnosti morajo države članice v 18 mesecih po odobritvi ali prejemu poročila o kontroli od upravičencev zahtevati izterjavo neupravičenih plačil (vključno z morebitnimi kaznimi)³⁸. Ob vložitvi zahtevka za izterjavo bi morale plačilne agencije evidentirati dolgovane zneske v svoji knjigi terjatev in spremljati izterjavo dolga, in sicer v enem letu od zadnjega relevantnega dogodka ali ukrepa in na podlagi nacionalnega postopka³⁹.

Države članice lahko vse izterjane zneske za programe razvoja podeželja ponovno uporabijo, vendar morajo vse izterjave za neposredna plačila in tržne ukrepe povrniti v proračun EU kot namenske prejemke, potem ko odštejejo 20 % za upravne stroške (oziroma 25 % za navzkrižno skladnost). Povračilo vključuje tudi to, da se izterjani znesek, vključno s kaznimi in obrestmi, odšteje od naslednjega mesečnega zahtevka za povračilo stroškov.

³⁸ Člen 54(1) Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

³⁹ Smernice GD AGRI z naslovom *Key and ancillary controls concerning irregularities and debts management and control systems in relation to conformity clearance procedures launched as from 1.1.2015*, oddelek II.

Plačilne agencije lahko izterjave dolgov za neposredna plačila izvršijo s pobotom s prihodnjimi plačili istemu upravičencu. Vendar tega ne morejo storiti v primeru izterjav sredstev EU za tržne ukrepe (v okviru EKJS) in dokončane dejavnosti razvoja podeželja, pri katerih ni več plačil, ki bi zapadla v prihodnosti.

Če plačilna agencija dolg odpiše po izčrpnih prizadevanjih za izterjavo, lahko za ta dolg bremeni proračun EU v naslednji izjavi o odhodkih, sicer je treba izgubo kriti iz nacionalnega proračuna. Do leta 2022 so plačilne agencije, ki niso mogle izterjati dolga v štirih letih (oziroma osmih, če so bili vključeni sodni postopki), uporabljale določbo 50/50, kar pomeni, da so se stroški enakomerno porazdelili med proračunom EU in nacionalnim proračunom. Po uporabi tega mehanizma so morale plačilne agencije še naprej izvajati postopke izterjave, sicer so morale same kriti celotno izgubo, in rezultate evidentirati v svojem naslednjem zaključnem računu.

GD AGRI izvaja omejene preglede na kraju samem za svojo letno finančno potrditev obračunov in večletne obiske za revizijo skladnosti. Finančna potrditev zajema popolnost, točnost in verodostojnost zaključnih računov plačilnih agencij, medtem ko so revizije skladnosti, ki jih je generalni direktorat leta 2022 izvedel 92, zasnovane tako, da ne vključujejo odhodkov, ki niso nastali v skladu s pravili. Če Komisija odkrije nepravilne odhodke, morajo plačilne agencije od končnih upravičencev zahtevati povračilo in nato izterjane zneske vrniti v proračun EU⁴⁰.

Kohezija

Organi upravljanja izvajajo upravne preglede vseh zahtevkov za plačilo in preverjanja na kraju samem na vzorcih zahtevkov za plačilo, ki jih predložijo upravičenci. Vsi neupravičeni zneski, ki se pri tem odkrijejo, se odštejejo od zneskov, ki jih je treba povrniti, ali pa organi upravljanja zahtevajo izterjave, če zneski, ki jih je treba izplačati upravičencem, ne zadostujejo. Komisija ne zahteva, da organi upravljanja sporočajo podatke o neupravičenih zneskih.

⁴⁰ Člen 43 Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

Če organi upravljanja odkrijejo nepravilne odhodke, ki so že bili prijavljeni Komisiji, odštejejo nepravilni znesek, saj ni upravičen do sofinanciranja in ne bi smel biti vključen v odhodke, prijavljene Komisiji. Organi upravljanja imajo za prilagoditev upravičenih odhodkov, sporočenih Komisiji, dve možnosti:

- te zneske lahko prikažejo kot umike iz upravičenih odhodkov. V tem primeru lahko sredstva EU ponovno uporabijo za isti operativni program, iz katerega so bila umaknjena,
- nepravilne odhodke lahko pustijo v operativnih programih, dokler jih ne izterjajo od upravičenca. Z vidika denarnega toka je ta možnost boljša, vendar imajo organi upravljanja pri njej manj časa za ponovno uporabo sredstev, ko se ta izterjajo. V programskem obdobju 2014–2020 jo je uporabilo le pet držav članic, v sedanjem obdobju pa je ni več.

Organi za potrjevanje so odgovorni za potrjevanje zaključnih računov, predloženih Komisiji. Konsolidirajo „popravljen“ podatke, ki so jih predložili organi upravljanja, in uporabijo vse druge popravke, ki jih je treba izvesti v zaključnih računih po pregledih, ki jih opravijo revizijski organi, Komisija ali Evropsko računsko sodišče. Poleg tega organi za potrjevanje izvajajo lastne preglede, na podlagi katerih se lahko odhodki štejejo kot odhodki z visokim tveganjem in se razvrstijo kot odhodki, za katere se opravi „tekoča ocena“. Ti odhodki so sicer del zaključnih računov, vendar je treba o njih poročati ločeno in Komisija jih ne upošteva pri sofinanciranju. Ko so opravljeni nadaljnji pregledi, se lahko ti zneski delno ali v celoti ponovno vključijo v poznejše zahteve za plačilo.

Preden organi upravljanja Komisiji predložijo zaključne račune, revizijski organi preverijo tudi zahteve upravičencev za plačila, in sicer tako, da izberejo vzorce odhodkov v zahtevkih, ki so jih organi upravljanja med obračunskim letom predložili Komisiji. Njihovo revizijsko delo je povzeto v letnem poročilu o kontroli. Nepravilni odhodki, odkriti pri revizijah operacij, se popravijo v zaključnih računih. Če je rezultat tega dela skupna stopnja napake v višini nad 2 %, morajo ti organi izvesti dodatne ekstrapolirane finančne popravke, da bi preostalo tveganje znižali pod 2-odstotni prag pomembnosti.

Letni sveženj zagotovi, ki ga države članice predložijo Komisiji, vsebuje zaključne račune operativnih programov, ki so bili odobreni za zadevno programsko obdobje, letna poročila revizijskih organov o kontroli, njihova revizijska mnenja, letne povzetke in izjave organov upravljanja. Komisija izvaja dokumentacijske preglede teh dokumentov.

Komisija izvaja tudi revizije nacionalnih organov, izbranih z analizami tveganja. Te revizije imajo različne cilje, kot so skladnost, ugotavljanje dejstev, tematska vprašanja, sistemi in zanesljivost kazalnikov smotrnosti, ter lahko vključujejo ponovno izvedbo pregledov, ki jih izvajajo revizijski organi držav članic. Rezultat teh revizij so večinoma finančni popravki, na podlagi katerih nacionalni organi zneske običajno ponovno uporabijo za svoje programe. Države članice so odgovorne za sprejetje popravniških ukrepov v zvezi z upravičenci za vse odkrite nepravilne odhodke.

Notranje in zunanje politike

Komisija običajno najame zasebna revizijska podjetja, da preveri upravičenost odhodkov, o katerih poročajo izvajalske organizacije za projektne pogodbe ali sporazume, ki jih neposredno ali posredno upravlja Komisija. Ti pregledi se lahko izvedejo kot del letnih revizijskih načrtov za projekte, izbrane z analizo tveganja, ali kot del merjenja stopnje preostale napake za naključno izbrane projekte. V nekaterih pogodbah ali sporazumih je lahko določeno, da morajo izvajalske organizacije najeti zasebna revizijska podjetja za revizijo računovodskih izkazov, ki jih predložijo Komisiji.

Generalni direktorati za raziskave so ustanovili skupno revizijsko službo za najemanje zasebnih revizijskih podjetij na podlagi okvirnega sporazuma ali izvajanje revizij z lastnimi uslužbenci. Če revizije izvajajo zasebna revizijska podjetja, jih pozorno spremlja predstavnik skupne revizijske službe. Skupna revizijska služba in najeti revizorji razpravljajo o ugotovitvah z revidiranci v razčiščevalnem postopku, preden najeti revizorji izdajo končna revizijska poročila. Skupna revizijska služba evidentira celotne posledice nepravilnih odhodkov v podatkovni zbirki za upravljanje revizij AUDEX, ki samodejno prenaša podatke v sistem za upravljanje nepovratnih sredstev SyGMA, tako da lahko odredbodajalci izvedejo dodaten kratek razčiščevalni postopek in izvajalskim organizacijam pošljejo revizijska poročila, preden se sprejmejo popravni ukrepi v zvezi s sporočenimi nepravilnimi odhodki.

Generalni direktorati za zunanje ukrepe so prav tako sklenili okvirni sporazum za najemanje zasebnih revizijskih podjetij. Vodje revizijskih nalog v sodelovanju z odredbodajalci najamejo revizorje in usklajujejo njihovo delo ter odobrijo osnutke revizijskih poročil, preden se ta predložijo kot končna. Odredbodajalci nato končna revizijska poročila pošljejo izvajalskim organizacijam, ki lahko nato dajo svoje pripombe glede odkritih nepravilnih odhodkov in predložijo dodatna dokazila. Ob koncu tega razčiščevalnega postopka se odredbodajalci odločijo o popravniških ukrepih, ki jih je treba sprejeti za nepravilne odhodke, ki so jih potrdili.

Na področju zunanjih ukrepov Komisija nekatere odhodke upravlja posredno z izvajalskimi partnerji, kot so mednarodne organizacije in osebe javnega prava, za katere finančno jamčijo države članice. Komisija se pri odkrivanju in izterjavi nepravilnih odhodkov upravičencev opira na sisteme upravljanja teh izvajalskih partnerjev. Vzpostavila je metodologijo za stebrno ocenjevanje⁴¹ za zagotovitev, da njeni izvajalski partnerji zagotavljajo enako raven zaščite finančnih interesov EU, kot jo zagotavlja Komisija za neposredno upravljanje.

Komisija in Združeni narodi so sklenili okvirni finančni in upravni sporazum o sodelovanju. Skupni dogovor o pristožnostih za preverjanje odhodkov omejuje vzorce, ki jih lahko preveritelji izberejo za pregled upravičenosti operacije, ki jo je agencija ZN upravljala s sredstvi EU⁴². Vzorci ne smejo presegati 40 transakcij s seznama primarnih transakcij agencije in 20 % sporočenih odhodkov. Če seznam vključuje transakcije z izvajalskimi partnerji, ki zahtevajo vzorčenje na podravni, se lahko za največ pet transakcij v vzorcu izbere največ 20 dodatnih postavk. Poleg tega preveritelji odhodkov ne smejo hraniti kopij dokazil, ki so jih preverili.

Odredbodajalci Komisije popravijo nepravilne odhodke z izterjavami ali zmanjšanjem zneska poznejših plačil. Komisija izterjana sredstva obravnava kot namenske prejemke.

Odredbodajalci so odgovorni za pripravo ocen terjatev, ugotavljanje zneskov, ki jih je treba izterjati, njihovo evidentiranje v sistemu ABAC ter izdajanje nalogov za izterjavo in zaznamkov o nastanku terjatve. Računovodja Komisije pred zaključkom postopka odobritve v sistemu ABAC pregleda naloge za izterjavo, da se prepriča, da so izpolnjene vse potrebne zahteve in da so bili sprejeti ukrepi, potrebni za zagotovitev učinkovitega postopka izterjave.

Če dolžnik ne plača dolga v roku, določenem v zaznamku o nastanku terjatve, se nalog za izterjavo dodeli ekipi za izterjavo dolgov v GD BUDG. Če dolžnik tudi po tem, ko sta mu bila poslana opomin in uradni opomin, ne plača dolga in ni možnosti izterjave dolga s pobotom ali obračuna z unovčenjem bančnega jamstva, računovodja pozove odredbodajalca, naj izvede prisilno izterjavo. Odredbodajalec to stori tako, da pravni službi Komisije pošlje zahtevek s priloženimi dokazili. Izvršba se lahko izvrši na dolžnikovem premoženju, in sicer bodisi s sprejetjem sklepa Komisije (člen 299 PDEU) bodisi s sodnim postopkom.

⁴¹ Steber 1, ki se nanaša na notranjo kontrolo, zajema tudi preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje napak, goljufij in nepravilnosti.

⁴² Skupni dogovor o pristožnostih za preverjanje odhodkov za operacije, ki jih izvajajo organizacije ZN, ki so pogodbenice okvirnega finančnega in upravnega sporazuma med EU in ZN iz marca 2020.

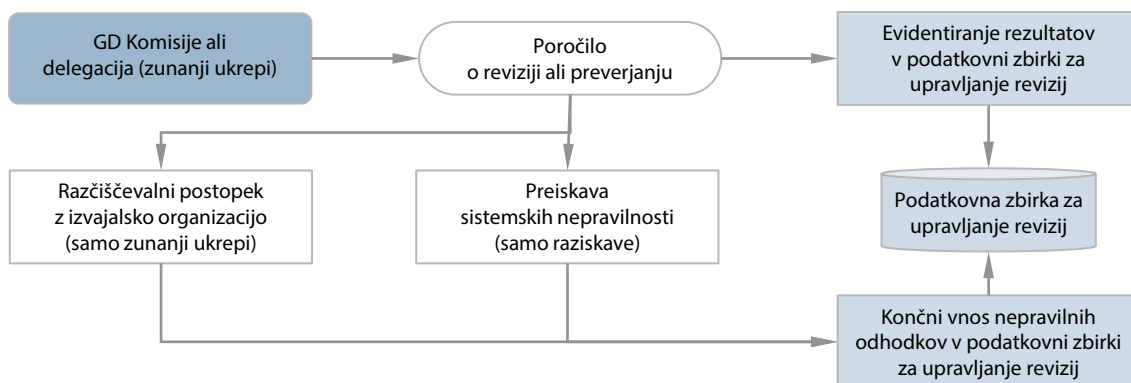
Odredbodajalec lahko izterjavo dolga odpove v naslednjih primerih⁴³:

- (a) kadar bi bili stroški izterjave predvidoma višji od zneska, ki ga je treba izterjati, in odpoved ne bi škodila podobi EU;
- (b) kadar terjatve ni mogoče izterjati zaradi starosti terjatve, zamude pri pošiljanju zaznamka o nastanku terjatve ali insolventnosti dolžnika;
- (c) kadar izterjava ni skladna z načelom sorazmernosti.

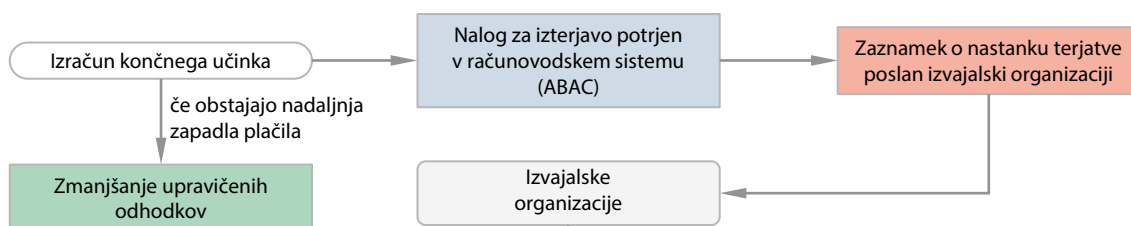
⁴³ Člen 101(2) finančne uredbe.

Priloga II – Sistemi Evropske komisije za odkrivanje nepravilnih odhodkov in izvajanje popravnihih ukrepov v okviru neposrednega in posrednega upravljanja

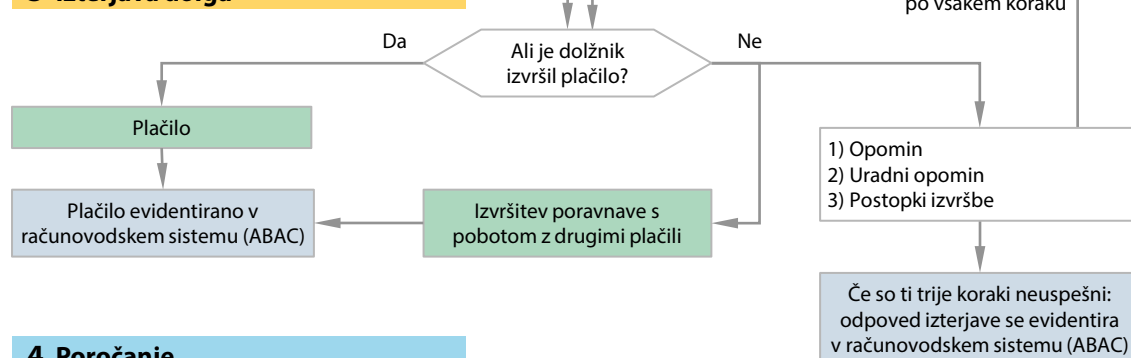
1 Ugotavljanje nepravilnih odhodkov

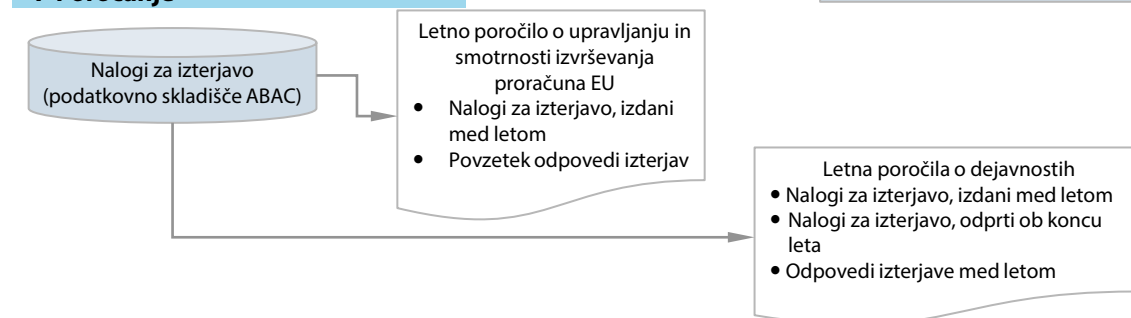
2 Popravljanje nepravilnih odhodkov

3 Izterjava dolga

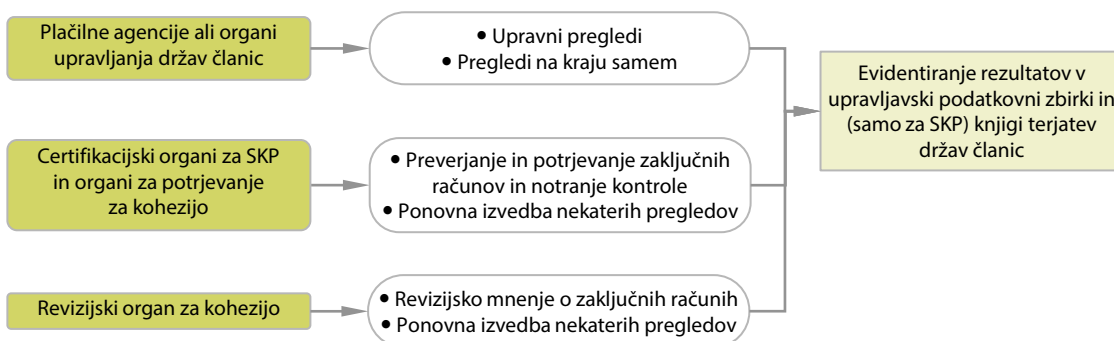

4 Poročanje

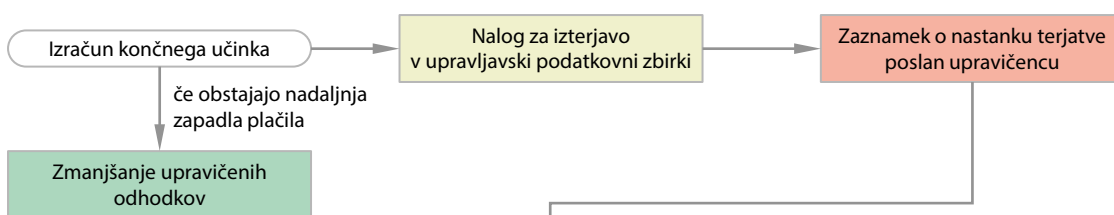

Priloga III – Sistemi držav članic za odkrivanje nepravilnih odhodkov in izvajanje popravni ukrepov v okviru deljenega upravljanja

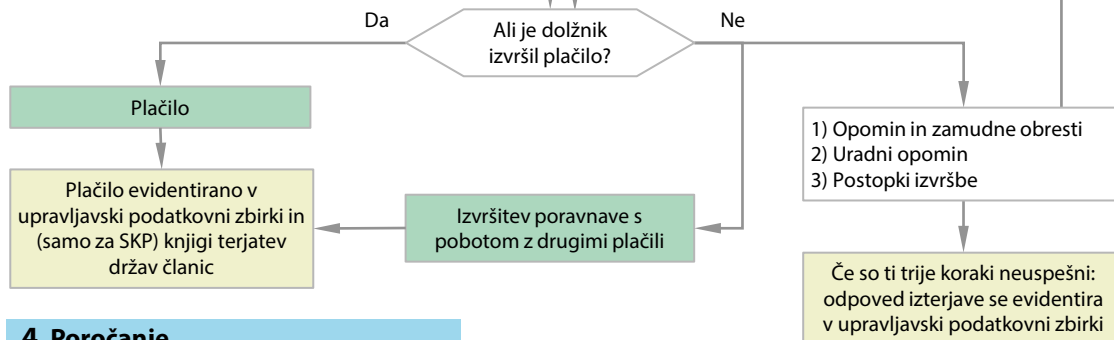
1 Odkrivanje nepravilnih odhodkov

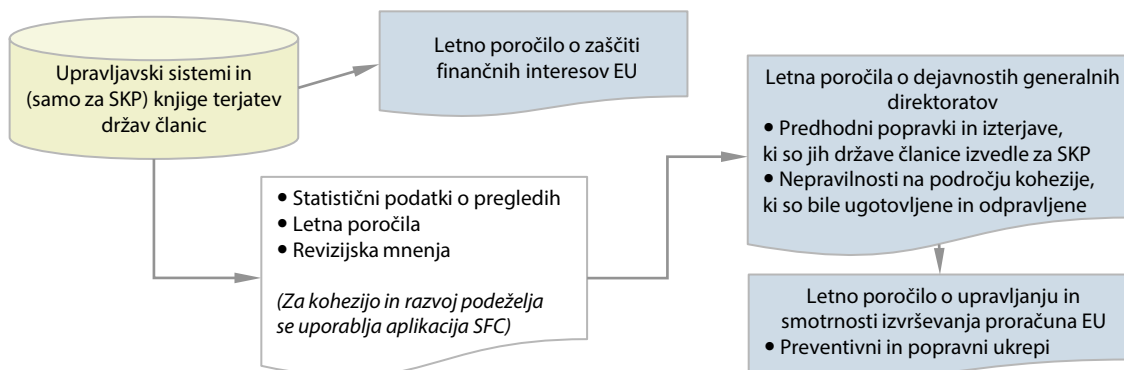
2 Popravljanje nepravilnih odhodkov

3 Izterjava dolga

4 Poročanje

Vir: Evropsko računsko sodišče

Priloga IV – Stopnje izterjave nepravilnih odhodkov za izbrane generalne direktorate Komisije

GD AGRI (samo EKJS)		Stopnja izterjave do konca leta									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Leto izdaje naloga za izterjavo	2014	14 %	28 %	32 %	33 %	34 %	38 %	39 %	39 %	47 %	
	2015		45 %	61 %	64 %	67 %	72 %	73 %	77 %	81 %	
	2016			39 %	41 %	45 %	46 %	47 %	48 %		
	2017				21 %	32 %	35 %	36 %	38 %	40 %	
	2018					50 %	60 %	66 %	69 %	70 %	
	2019						26 %	35 %	38 %	43 %	
	2020							37 %	49 %	54 %	
	2021								27 %	56 %	
	2022									39 %	

GD RTD		Stopnja izterjave do konca leta									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Leto izdaje naloga za izterjavo	2014	54 %	88 %	91 %	92 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	
	2015		65 %	87 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	94 %	
	2016			71 %	96 %	97 %	97 %	97 %	98 %	98 %	
	2017				50 %	78 %	80 %	80 %	80 %	80 %	
	2018					79 %	96 %	96 %	96 %	96 %	
	2019						70 %	91 %	93 %	96 %	
	2020							77 %	81 %	82 %	
	2021								49 %	51 %	
	2022									79 %	

GD CONNECT		Stopnja izterjave do konca leta									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Leto izdaje naloga za izterjavo	2014	44 %	72 %	76 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	
	2015		64 %	86 %	86 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	
	2016			41 %	58 %	68 %	68 %	68 %	68 %	68 %	
	2017				58 %	67 %	91 %	91 %	91 %	92 %	
	2018					65 %	86 %	87 %	87 %	87 %	
	2019						79 %	83 %	83 %	83 %	
	2020							72 %	82 %	82 %	
	2021								38 %	49 %	
	2022									72 %	

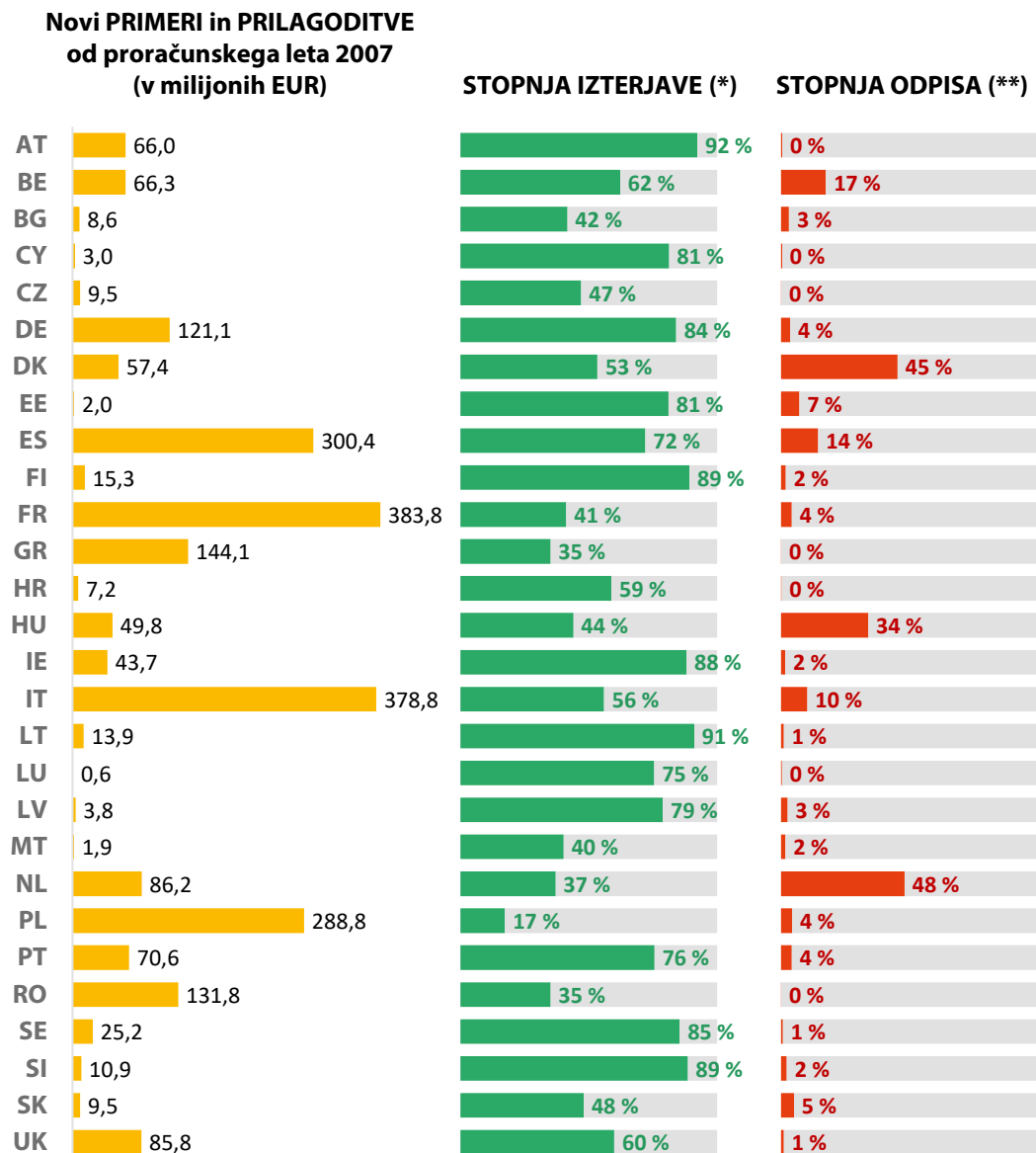
GD NEAR		Stopnja izterjave do konca leta									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Leto izdaje naloga za izterjavo	2014	52 %	79 %	96 %	96 %	96 %	96 %	96 %	97 %	97 %	
	2015		65 %	74 %	75 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	
	2016			70 %	84 %	84 %	85 %	85 %	85 %	87 %	
	2017				78 %	83 %	84 %	84 %	84 %	84 %	
	2018					68 %	75 %	75 %	75 %	75 %	
	2019						61 %	68 %	74 %	74 %	
	2020							39 %	61 %	66 %	
	2021								82 %	96 %	
	2022									59 %	

GD INTPA		Stopnja izterjave do konca leta									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Leto izdaje naloga za izterjavo	2014	36 %	50 %	54 %	58 %	59 %	59 %	59 %	61 %	61 %	
	2015		61 %	84 %	84 %	84 %	86 %	86 %	86 %	87 %	
	2016			53 %	68 %	71 %	71 %	71 %	74 %	74 %	
	2017				73 %	86 %	89 %	89 %	89 %	91 %	
	2018					42 %	50 %	59 %	59 %	59 %	
	2019						65 %	83 %	84 %	93 %	
	2020							54 %	71 %	76 %	
	2021								57 %	81 %	
	2022									60 %	

Opomba: Pri stopnjah izterjave niso upoštevani zneski, katerih izterjava je izvršena s pobotom s plačili upravičencu, in sicer v istem letu zahtevka za EKJS ali znotraj istega projekta za neposredno in posredno upravljanje.

Vir: tabela: priloga 7-5.4-1 za EKJS na str. 238 dokumenta *Annual activity report 2022 - Agriculture and Rural Development - annexes* in Evropsko računsko sodišče na podlagi sistema ABAC

Priloga V – Izterjave Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada od upravičencev za primere, odkrite od leta 2007

(*) STOPNJA IZTERJAVE = ZNESEK IZVRŠENIH IZTERJAV / (ZNESEK IZTERJAV, ZA KATERE SO BILI IZDANI NALOGI ZA IZTERJAVO, in ZNESEK PRILAGODITEV)

(**) STOPNJA ODPISA = ZNESEK ODPISOV / (ZNESEK IZTERJAV, ZA KATERE SO BILI IZDANI NALOGI ZA IZTERJAVO, in ZNESEK PRILAGODITEV)

Vir: tabela: priloga 7-5.4-1 za EKJS na str. 238 in 239 dokumenta *Annual activity report 2022 - Agriculture and Rural Development - annexes*

Kratice

GD AGRI: Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja

GD BUDG: Generalni direktorat za proračun

GD CONNECT: Generalni direktorat za komunikacijska omrežja, vsebine in tehnologijo

GD EMPL: Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje

GD INTPA: Generalni direktorat za mednarodna partnerstva

GD MARE: Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo

GD NEAR: Generalni direktorat za sosedstvo in širitvena pogajanja

GD REGIO: Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko

GD RTD: Generalni direktorat za raziskave in inovacije

OLAF: Evropski urad za boj proti goljufijam

SKP: skupna kmetijska politika

Glosar

ABAC: elektronski sistem Komisije za upravljanje njenih proračunskih in računovodskih operacij.

Deljeno upravljanje: metoda porabe proračuna EU, pri kateri Komisija, za razliko od neposrednega upravljanja, izvrševanje prenese na države članice, vendar ohrani končno odgovornost.

Kohezija: politika EU, katere cilj je zmanjšati ekonomske in socialne razlike med regijami in državami članicami s spodbujanjem ustvarjanja delovnih mest, konkurenčnosti podjetij, gospodarske rasti, trajnostnega razvoja ter čezmejnega in medregionalnega sodelovanja.

Letno poročilo o dejavnostih: poročilo, ki ga pripravijo vsi generalni direktorati Komisije ter institucije ali organi EU in v katerem sta opisani njihova smotrnost poslovanja glede na zastavljene cilje ter uporaba finančnih in človeških virov.

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU: letno poročilo Komisije o njenem upravljanju proračuna EU in doseženih rezultatih, v katerem so povzete informacije iz letnih poročil generalnih direktorats in izvajalskih agencij o njihovih dejavnostih.

Neposredno upravljanje: upravljanje sklada ali programa EU, ki ga za razliko od deljenega ali posrednega upravljanja izvaja samo Komisija.

Okvirni finančni in upravni sporazum: sporazum o sodelovanju pri razvojnih ciljih tisočletja, sklenjen med Komisijo in ZN.

Posredno upravljanje: metoda izvrševanja proračuna EU, pri katerem Komisija naloge izvrševanja prenese na druge subjekte (na primer države nečlanice EU in mednarodne organizacije).

Razčiščevalni postopek: postopek, v katerem revizor in/ali Komisija z revidirancem razpravlja o rezultatih svojih kontrolnih pregledov, da bi zagotovila njihovo utemeljenost.

Sistem za upravljanje nepravilnosti: aplikacija, ki jo države članice uporabljajo za poročanje uradu OLAF o nepravilnostih, vključno z domnevnimi goljufijami.

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2024-07>

Časovnica

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2024-07>

Revizijska ekipa

Sodišče v posebnih poročilih predstavlja rezultate svojih revizij politik in programov EU ali tem upravljanja, ki se nanašajo na posamezna področja proračuna. Te revizijske naloge izbere in oblikuje tako, da imajo kar največji možni učinek, pri čemer upošteva tveganja za smotrnost poslovanja ali skladnost, višino zadevnih prihodkov ali porabe, pričakovan razvoj dogodkov ter politični in javni interes.

To revizijo smotrnosti je opravil revizijski senat V – Financiranje in upravljanje EU, ki ga vodi član Sodišča Jan Gregor. Revizijo je vodil član Sodišča Jorg Kristijan Petrovič, pri njej pa so sodelovali vodja njegovega kabineta Martin Puc in ataše v njegovem kabinetu Mirko Iaconisi, vodilna upravna uslužbenka Judit Oroszki, vodja naloge Anthony Balbi ter revizorja Bruno Scheckenbach in Ilias Nikolakopoulou. Grafično podporo je zagotovil Jesús Nieto Muñoz, administrativno pa Valérie Tempez.

Od leve proti desni: Mirko Iaconisi, Judit Oroszki, Jorg Kristijan Petrovič, Anthony Balbi, Martin Puc.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane fizične osebe, ki jih je mogoče prepoznati, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Slike 4, 6 in 7 – ikone: te slike so bile oblikovane z uporabo virov [Flaticon.com](#).

© Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

HTML	ISBN 978-92-849-2045-7	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/541086	QJ-AB-24-007-SL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2069-3	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/659559	QJ-AB-24-007-SL-N

Sodišče je ocenilo, ali so bili sistemi Komisije za upravljanje in izterjavo nepravilnih odhodkov upravičencev do sredstev EU učinkoviti pri zaščiti proračuna EU in odvratanju od nepravilnih dejavnosti v prihodnosti. Pri neposrednem in posrednem upravljanju Komisija zagotavlja natančno in hitro evidentiranje nepravilnih odhodkov, vendar njihova izterjava traja predolgo. Pri deljenem upravljanju, pri katerem imajo glavno odgovornost za evidentiranje in izterjavo nepravilnih odhodkov države članice, so stopnje izterjave na splošno nizke, vendar so med državami članicami velike razlike.

Sodišče priporoča preučitev sistemskih nepravilnosti in izboljšanje revizijskega načrtovanja na področju zunanjih ukrepov. Na področju kmetijstva naj Komisija oceni potrebo po spodbudah za države članice, da bi se izboljšale stopnje izterjave. Poleg tega naj Komisija zagotovi popolne informacije o ugotovljenih nepravilnih odhodkih in njihovem popravku.

Posebno poročilo Sodišča v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/contact

Spletišče: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors